

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ÄDESBOL
AGET

Kuntien ja hyvinvointi- alueen yhdyspintojen johtamisen tietopohja

Esiselvitys

<https://www.hyvil.fi/tietoa-meista/>

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
www.hyvil.fi
Helsinki 2023

Sisällysluettelo

1. Esiselvityksen lähtökohdat	4
1.1. Esiselvityksen toteutus.....	4
2. Taustaa tiedolla johtamisesta yhdyspinnoilla	6
2.1. Yhdyspintoja johdetaan ohjaamalla	6
2.2. Tiedolla johtaminen ja tiedon johtaminen	6
2.3. Integroitujen sote-palveluiden johtamisen tasot	7
2.4. Yhteistyön johtamisjärjestelmän rakenneosat	8
2.5. Lainsäädännön puitteet ja reunaehdot	8
2.6. Yhteinen tilannekuva ja tietopohja yhdyspinnoilla	9
2.7. Yhteiset tavoitteet ja niiden seuranta	9
3. Toimijoiden näkökulmat tiedolla johtamiseen yhdyspinnoilla	11
3.1. Lähtökohdat tarkasteluun yhdyspinnoilla	11
3.2. Toisiolaki alueellisen tietopohjan mahdollistajana yhdyspinnoilla	12
3.3. Tietojohtamisen kypsyytaso yhdyspinnalla	17
4. Tiedolla johtamisen tilannekuva lasten-, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinnalla	19
4.1. Yhdyspintoja hyvinvointialueen ja kunnan välillä	19
4.2. Lainsäädännön puitteet ja reunaehdot lasten ja nuorten palveluissa	19
4.3. Tiedonantovelvoitteita lasten nuorten ja perheiden palveluissa	20
4.4. Tiedon hyödyntämisen haasteet lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinnoilla	21
4.5. Tiedon laatuun liittyviä näkemyksiä	21
4.6. Tietotarpeet ja toimintamallit lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinnoilla.....	22
4.7. Mitä haastatteluhetkellä on jo tehty yhteisen tiedolla johtamisen eteen?	25
5. Tiivistetyt tulokset ja jatkotoimenpide-ehdotukset	29
5.1. Yhteenvedoa nykytilanteesta.....	29
5.2. Jatkotoimenpide-ehdotukset.....	29
Liitteet.....	32
Liite 1. Ennakkokysely hyvinvointialueille ja kunnille	32
Liite 2. HVA kansalliset tiedontuotantovelvoitteet.....	36
Liite 3. Prosessikuvaus toisiolain hyödyntämisestä	49
Lähteet.....	50

1. Esiselvityksen lähtökohdat

Esiselvitys toteutettiin hyvinvointialueiden tietohallintojohtajien AKUSTI-foorumin toimesta tukemaan kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintojen tiedolla johtamisen tilannetta luomalla yhteistä tilannekuvaa etenemisestä ja mahdollisuuksista. Esiselvitys on samalla osa Kuntaliiton ja Sosiaali- ja terveysministeriön yhdyspintaprojektia ja sen tiedolla johtamisen kokonaisuutta.

Tiedolla johtamisen ja tietojohdamisen osalta hyvinvointialueiden ja kuntien väliset yhdyspinnat ovat uudenlainen kohde. Yhdyspinnoilla ihmisen kanssa toimii jatkossa ainakin kaksi erillistä organisaatiota, joiden tietoihin kohdistuu erilaista lainsäädäntöä. Tämän vuoksi palveluiden johtaminen tarvitsee omanlaisiaan tietoja, mutta myös strateginen ja taktinen taso tarvitsevat johtamisen tueksi ja palveluketjujen vaikuttavuuden mittaamiseksi yhteistä tietoa, joka jakautuu useammalle toimijalle.

Esiselvityksen kohdealueeksi valittiin lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuus, jonka kautta pyrittiin tunnistamaan myös laajemmin tarpeita yhdyspintojen johtamiselle. LaNuPe -kokonaisuuteen päädyttiin, koska sen osalta oli tiedossa jo olemassa olevaa yhteistyötä ja oletus yhteisen tietopohjan tarpeesta sekä kehitysprojekteista. Toisilain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen toissijaisesta käytöstä) tiedolla johtamisen käsitettä hyödynnettiin jäsentämään keskustelua ja kuvaamaan haasteita.

Esiselvityksen lähtökohtana oli tarkentaa yhteisesti tiedolla johtamisen kokonaisuutta ns. yhdyspintapalveluiden osalta. Tämä sisälsi myös tietojohdamisen näkökulman. Esiselvitys muodostaa samalla yhteistä kuvaa siitä, miten ja missä tiedolla johtamista kuntien ja hyvinvointialueen välillä on valmisteltu sekä kokoaa jo tehtyä työtä.

Työ käynnistettiin syksyllä 2022 ja raportti valmistui maaliskuussa 2023. Työn toteutti Sampo Könönen ja Merja Lamponen Tamora Oy:sta. Kuntaliitosta / Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:sta työtä ohjasivat Hanna Menna, Marjo Orava ja Jani Jusila.

Esiselvitys tarkentaa

- Kuntien ja hyvinvointialueiden tarpeita johtamistason tiedoille yhdyspinnoilla
- Kuntien johtamistiedon tarpeita hyvinvointialueilta sekä hyvinvointialueiden tarpeita kunnilta
- Yhteistä yhdyspintojen johtamisen tilannekuvaa ja tietopohjaa

1.1. Esiselvityksen toteutus

Esiselvityksessä perehdyttiin aihealueen viimeisimpiin selvityksiin, julkaisuihin, tutkimuksiin ja kehittämishankkeisiin. Osana esiselvitystä haastateltiin henkilöitä

hyvinvointialueilta ja kunnista, joiden vastuualueena ovat lasten, nuorten ja perheiden palvelut.

Ryhmähaastatteluiden osallistujille teetettiin ennakkokysely ennen ryhmähaastattelua (Liite 1). Yhteensä toteutettiin seitsemän ryhmähaastattelua. Niihin osallistui 15 henkilöä. Kolme hyvinvointialueen edustajaa ja 12 kunnan edustajaa. Ensimmäinen haastatteluista oli hyvinvointialueiden edustajien välinen. Loput ryhmähaastatteluista olivat näiden hyvinvointialueiden kuntien välisiä.

Hyvinvointialueen ryhmähaastatteluun ottivat osaa Pirkanmaan hyvinvointialue (Pirha), Keski-Uusimaan hyvinvointialue (Keusote) ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue (Soite). Kunnan ryhmähaastattelut olivat Kokkolalle (Soite), Sastamalalle (Pirha), Valkeakoskelle (Pirha) ja Tampereelle (Pirha).

Lisäksi esiselvitystä tarkennettiin toteuttamalla asiantuntijahaastatteluja:

- DigiFinland
 - Elina Välikangas, kehityspäällikkö, Virta-hanke
 - Hanna Manelius, projektipäällikkö, sähköinen perhekeskus
- CGI
 - Tuomas Hujala, tietojohdamisen konsultti
- Findata
 - Antti Piirainen, viestintäpäällikkö
 - Maari Parkkinen, kehittämisspäällikkö
- HUS
 - Timo Hakala, tietoarkkitehti
- Kuntaliitto / Hyvil Oy
 - Sami Niemi, erityisasiantuntija
 - Tarja Tenkula, erityisasiantuntija
- Lempäälän kunta
 - Juliaana Nauha, kehittämissuunnittelija, Lempäälän kunta

2. Taustaa tiedolla johtamisesta yhdyspinnoilla

2.1. Yhdyspintoja johdetaan ohjaamalla¹

Yhdyspinta tarkoittaa kahden tai useamman eri organisaation välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Yhdyspinnalla voidaan jakaa tietoa, tukea ja resursseja. Hyvin toimivat yhdyspinnat ovat erityisen tärkeitä monialaisessa ympäristössä, jossa organisaatiot ovat riippuvaisia toistensa toiminnasta ja toimivat yhdessä saavuttaakseen tavoitteensa.

Ohjaaminen on organisaatorajat ylittävää johtamista, joka muuttaa resurssit toiminnaksi. Se koostuu erilaisista keinoista, joita yhdistelemällä pyritään pääsemään toivottuihin päämääriin. Yhdyspintapalveluiden kannalta oleellisia ohjauskeinoja ovat normiohjaus, resurssiohjaus, informaatio-ohjaus ja dialogiin perustuva ohjaus.

Informaatio-ohjaus on yhdyspintojen merkittävin ohjaustyökalu. Informaatio-ohjaus tarkoittaa tiedon tuottamista ja julkistamista eri osapuolille ilman, että siihen on liitetty suoraan velvoitteita tai sanktioita. Siihen voidaan lukea myös toimintaa mittaavat indikaattorit ja standardit.

Dialoginen, vuorovaikutukseen perustuva ohjaus pitää sisällään mm. erilaisissa työryhmissä, verkostoissa, neuvottelujärjestelmissä ja tutkimus- ja kehittämistoiminnassa tapahtuvan vuorovaikutuksen ja tietojen vaihdon.

Normiohjauksella tarkoitetaan yleisimmin lainsäädäntöä. Paikallisella ja alueellisella tasolla normiohjausta ovat strategiat, poliittiset päätökset, ohjelmat ja kehittämishankkeet

2.2. Tiedolla johtaminen ja tiedon johtaminen²

Tietojohdaminen on johtamisoppi, joka koostuu tiedon johtamisesta ja tiedolla johtamisesta. Tässä esiselvityksessä fokus pyritään pitämään pääosin tiedolla johtamisessa. Tiedon johtamisella tarkoitetaan esimerkiksi datan hallintaa eli sitä, miten päätöksentekoon tarvittavaa tietoa hankintaan, varastoidaan, siirretään ja suojataan.

Tiedolla johtamisen käsite liittyy toimintatapoihin, joilla tietoa jalostetaan ja hyödynnetään johtamisessa. Se kytkeytyy strategiseen suunnitteluun, päätöksentekoon ja toiminnan kehittämiseen, tietämyksen ja viisauden kasvattamiseen. Mittaustiedon hyödyntäminen päätöksenteossa, resurssien allokoinnissa ja koko järjestelmän arvioinnissa on tiedolla johtamista.

¹ Lähteet: Leskelä ym. (2020)

² Lähteet: Aho, J. ja Penttilä, M. (2022)

Kuva 1. Tietojohtamisen ja tiedolla johtamisen suhde kunnissa ja sairaanhoitopiireissä.

2.3. Integroitujen sote-palveluiden johtamisen tasot³

Integroitujen Sote-palveluiden johtamisessa voidaan ajatella olevan kolme eri tasoa tietojohtamisen näkökulmasta. Yhdyspintojen tiedolla johtamisen näkökulmasta tasoja kannattaa tarkastella palveluketjujen läpi.

Kansallinen taso keskittyy mm. järjestelmän yhtenäistämiseen lainsäädännön ja asetusten keinoin (vähimmäistietosisältö, hyvinvointikertomusten sisällöt). Kansallisen tason ohjaus määrittää mm. yhdyspintojen toimijoiden kannustimia (normiohjaus, resurssiohjaus).

Alueellinen taso on hyvinvointialuekohtainen taso. Siihen kuuluu jaettu alueellinen strategia, poliittinen päätöksenteko, organisaation toiminta ja sen päätöksenteko. Sen on tehtävä alueellinen hyvinvointikertomus ja kuntien hyvinvointikertomukset. Yhdyspintojen toiminta perustuu verkosto-ohjaukseen. Siinä korostuu Informaatio-ohjaus ja dialoginen ohjaus.

Operatiivisen/taktisen tason voidaan ajatella olevan arkityön tasoa, jossa jaetaan ammatillista ja toiminnallista tietoa. Palveluketjujen yhtenäistäminen tapahtuu käytännössä tällä tasolla.

Onnistunut sote-palveluiden integraatio edellyttää tietojohtamisen näkökulmasta:

1. IT:n ottamista käyttöön ja sen käytön mahdollistamista.

³ Lähteet: Hujala, T. ja Laihonen, H. (2023).

2. Tietojen yhdistämistä
3. Yhteisen tietopohjan ja saumattoman tiedonkulun yhdyspintojen välillä

Esiselvityksen tehtyjen havaintojen perusteella tätä edellytystä voitaneen pitää lyhyen aikavälin tavoitetilana (1–3 v).

2.4. Yhteistyön johtamisjärjestelmän rakenneosat

Ohjaaminen/johtaminen ratkaisee yhteistyön onnistumisen. Yksi näkökulma kuntien ja hyvinvointialueen väliseen yhdyspintatyöhön on yhteistyön johtamisjärjestelmän rakenneosat⁴. Johtamisjärjestelmän rakenneosat yhdistelevät aiemmin tunnistettujen sote-palveluiden johtamisen tasoja sekä ohjaamisen keinoja.

Kuva 2. Kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön johtamisen rakenneosat.

2.5. Lainsäädännön puitteet ja reunaehdot

Hyvinvointialueisiin kohdistuu kirjava joukko tiedontuotantovelvoitteita eri lainsäädännöstä ja määräyksistä. Näitä on selvitetty tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön puolelta ja tuotu osaksi tätä esiselvitystä (ks. Liite 2). Tiedontuotantovelvoitteet koskevat sekä yksittäisiä tietoja, laajempia aineistoja että yhteenvetoja alueen tiedoista. Osa tiedoista toimitetaan vain pyynnöstä, osa pyytämättä. Suurin muutos suhteessa aikaisempiin kuntien ja sairaanhoitopiirien tiedontuotantovelvoitteisiin tapahtuu alueen sisäisessä tiedontuotannossa, jossa tiedot pitää jatkossa koota koko alueelta.

Jatkossa kuntien ja hyvinvointialueiden tulee nimetä taho, jolle tietojohdaminen, hyvinvointitiedon hallinta sekä tiedolla johtaminen yhdyspintoilla kuuluu. Tiedon analysointiin tarvitaan monialainen organisaatorajat ylittävä asiantuntijaryhmä, joka koostuu kattavasti tutkimus- ja tilastotietoa hyvinvointitiedolla johtamisen tarpeisiin⁵.

⁴ Lähteet: Suosituksia kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön johtamiseen (2022).

⁵ Lähteet: Aho, J. ja Penttilä, M. (2022)

Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019) mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa syntyneiden henkilötietojen käytön seuraavissa tarkoituksissa: tilastointi, tieteellinen tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, opetus, tietojohdaminen, sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisohjaus sekä -valvonta ja viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävä.

2.6. Yhteinen tilannekuva ja tietopohja yhdyspinnoilla

Yhteinen tilannekuva ja tietopohja ei synny tyhjästä. Yhteisen tilannekuvan ja tietopohjan luomiseen tulee aktiivisesti pyrkiä alueilla ja etsiä alueen osalta oleelliset vastuutoimijat sekä toimintamalli yhdyspintojen johtamisen tueksi. Jokaisen alueen tulisi löytää oma alueen tilanteeseen sopiva tilannekuvan koontitapa ja tietopohja, jonka pohjalta luodaan yhteiset tavoitteet ja niiden seuranta. Tilannekuvaa seurataan hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmien pohjalta. Kansallisia Indikaattoreita on paljon ja niiden osalta tulee valita oman alueen ja yhdyspinnan näkökulmasta osalta oleelliset indikaattorit. Sopivien indikaattorien valinta vaatii aluekohtaista asiantuntemusta organisaatioilta, jotka toimivat yhdyspinnoilla. Hyvinvointialueilla ja kunnissa on paikallistuntemusta ja tietoa palvelujen tarpeesta ja väestön kehityksestä. Tiedon vaihto tehdään esille nousevista ilmiöistä. Tiedon vaihdon on oltava välitöntä havaittujen ilmiöiden osalta.

2.7. Yhteiset tavoitteet ja niiden seuranta⁶

Ohjaamisen kokonaisuuden onnistumisen kannalta toimijoilla täytyy olla yhteiset tavoitteet ja samansuuntaiset kannustimet. Kun kerättävä tieto on vaikuttavuuteen tähtäävää mittaustietoa, tiedon kerääminen, analysointi ja sen mukaan toimiminen on koko toiminnan perusta. Tieto muovaa paitsi ohjattavia toimintoja, myös koko ohjausrakennetta.

Haasteita yhteisiin tavoitteisiin ja niiden seurantaan yhdyspinnoilla tuovat erityisesti ristiriitaiset valta- ja vastuusuhteet, eri suuntaiset velvoitteet sekä yhteistyöhön ja palveluiden tuottamiseen sekä johtamiseen liittyvät transaktiokustannukset.

Tiedolla johtamisen näkökulmasta erityistarkasteluun nousevat transaktiokustannukset. Verkosto-ohjauksen keinoja tarvitaan mahdollistamaan tiedolla johtaminen integroitujen sote-palveluiden yhdyspinnoilla (Informaatio-ohjaus ja vuorovaikutukseen perustuva, dialoginen ohjaus). Nämä keinot aiheuttavat merkittäviä ja organisaatioille välttämättömiä transaktiokustannuksia.

Informaatio-ohjauksen aiheuttamia transaktiokustannuksia ovat tiedon kerääminen, prosessointi, välittäminen sekä toiminnan muokkaaminen saadun tiedon perustella. Tietointensiivisyyden kasvaessa nämä transaktiokustannukset muodostuvat merkittäviksi.

⁶ Lähteet: Leskelä ym (2020).

Vuorovaikutukseen perustuvassa, dialogisessa ohjauksessa transaktiokustannukset syntyvät ennen kaikkea siitä, että ihmiset käyttävät aikansa dialogiin. Dialogi voi toimia palveluketjujen liimana. Näennäisesti tehottomilta vaikuttavia toimintatapoja kannattaa käyttää, jos kaikki niiden vaihtoehdot ovat vieläkin tehottomampia. Monimutkaisissa ohjausrakenteissa eniten kustannuksia aiheuttaa se, että vuorovaikutusta ei ole.

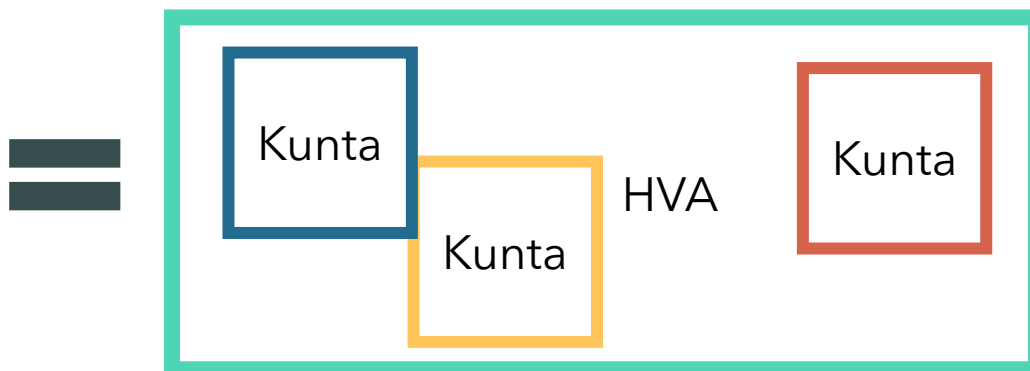
3. Toimijoiden näkökulmat tiedolla johtamiseen yhdyspinnoilla

3.1. Lähtökohdat tarkasteluun yhdyspinnoilla

Kahden jo lähtökohtaisesti erilaisen organisaation, kunnan ja hyvinvointialueen tarkastelunäkökulmat yhdyspintoihin yleisellä tasolla ovat erilaisia. Tämä vaikuttaa erityisesti siihen, mitä ja minkä tasoista tietoa yhdyspinnan toiminnan johtaminen tarvitsee.

Hyvinvointialueen näkökulma

Hyvinvointialueen tarkastelutaso yhdyspinnalla on yleensä koko hyvinvointialueen maantieteellinen alue ja sen populaatio. Tällä tarkoitetaan sitä, että hyvinvointialue toimii kuntajoukkioiden kanssa (yksi HVA + n kuntaa). Hyvinvointialue lähestyy siis omaa yhdyspinnoilla tapahtuvaa tiedolla johtamistaan nimenomaisesti oman alueensa ja toimintansa lähtökohdista, eli kokonaisuena hyvinvointialueena, joka toimii yhteistyössä kuntien kanssa. Toisaalta tietyissä tarkasteluissa myös hyvinvointialueella tarvitaan tarkempia tietoja. Esimerkkinä koko hyvinvointialueen strategisen tason yhdyspintajohtamisesta voitaneen pitää alueellista hyvinvointikertomusta.

Kunnan näkökulma

Kunnan tarkastelutaso yhdyspinnalla on yleensä koko kunnan maantieteellinen alue ja sen populaatio. Tämä on huomattavasti pienempi joukko verrattuna hyvinvointialueeseen. Tällöin kunnan näkökulmasta kunta toimii hyvinvointialueen kanssa kahdenvälisesti ja vain hyvinvointialueen populaation osajoukkojen kanssa. Kunta lähestyy yhdyspintaa oman toimintansa ja omien palveluidensa lähtökohdista. Toisaalta tietyissä tarkasteluissa tarvitaan tarkempia tietoja myös kunnan sisällä, esimerkiksi postinumerotasoisesti. Esimerkkinä kunnan strategisen tason yhdyspintaan liittyvästä johtamisesta voitaneen pitää kunnan hyvinvointikertomusta.

3.2. Toisiolaki alueellisen tietopohjan mahdollistajana yhdyspinnoilla

Toisiolain tavoitteena on mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa sekä sosiaali- ja terveysalan ohjaus-, valvonta-, tutkimus- ja tilastotarkoituksessa tallennettujen henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely sekä niiden yhdistäminen Kansaneläkelaitoksen, Digi- ja väestötietoviraston, Tilastokeskuksen ja Eläketurvakeskuksen henkilötietoihin. Sosiaali- ja terveystietojen toissijainen käyttö (toisiokäyttö) tarkoittaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa syntyneitä asiakas- ja rekisteritietoja käytetään muussa kuin siinä ensisijaisessa käyttötarkoituksessa, jonka vuoksi ne on alun perin kerätty. Toisiolaissa säädetty toissijaiset käyttötarkoitukset ovat: tieteellinen tutkimus, tilastointi, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, viranomaisohjaus ja -valvonta, viranomaisten suunnittelu- ja selvitystehtävät, opetus sekä tietojohtaminen.

Yksilötason sosiaali- ja terveysaineistojen luovutus tapahtuu vain auditoituihin tietoturvallisiin käyttöympäristöihin, joissa niitä voidaan myös analysoida. Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomainen Findata myöntää luvat sosiaali- ja terveystietojen toissijaiseen käyttöön. Tilastoaineistoa haetaan Findatalta tietopyynnöllä ja yksilötasoisista aineistoa haetaan tietolupahakemuksella tilanteesta riippuen joko rekisterinpitäjältä tai Findatalta.

Yksilötason aineiston käsittely-ympäristöt voidaan jakaa kahteen luokkaan;

1. Aineistoja tulee käsitellä aina tietoturvalisessa käyttöympäristössä, kun kyseessä on toisiolain alainen yksilötasoinen aineisto. Tietoturvalista käyttöympäristöä ei ole tarkemmin määritelty. Se voi olla hyvinvointialueen oma käyttöympäristö.
2. Toisiolain mukaisten tietojen käsittely on yleensä mahdollista vain auditoituissa käyttöympäristöissä. Findatan Kapseli on ensisijainen käyttöympäristö, mutta perustelluista syistä voidaan käyttää myös muita auditoituja käyttöympäristöjä. Muut käyttöympäristöt löytyvät Valviran Toini-rekisteristä. Auditoidut käyttöympäristöt jaamme tässä selvityksessä kahteen alikategoriaan; Auditoitu käyttöympäristö ja Findatan auditoitu käyttöympäristö.

Tilastotasoista aineistoa koskevia tietopyyntöjä voi tehdä vain Findatalle. Muodostettavaa, tilastotasoista aineistoa ei tarvitse viedä tietoturvalliseen käyttöympäristöön sillä siitä ei voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä.

Findata vastaa tietolupa- ja muutoshakemuksen käsittelystä ja lupapäätöksestä aina silloin, kun toisiolain piiriin kuuluvien rekisterinpitäjien tietoja yhdistetään. Toimivaltaista viranomaista arvioitaessa tulee siis huomioida kaikki hakemukseen liittyvät toisiolain alaiset tiedot. Lisäksi Findata myöntää luvan myös aina silloin, kun kyse on yksityisen palveluntarjoajan tiedoista tai Kanta-tiedoista.

Hyvinvointialueet ja kunnat ovat omassa toiminnassa syntyneiden tietojen rekisterinpitäjiä. Kuntien tuottama tieto ei ole toisiolain alaista sote-tietoa. Kuntia ei siis koske toisiolaki. Kunnan kunkin palvelun järjestämistä sääntelevä substanssilainsäädäntö ja yleislait määrittelevät miten tietoja voidaan käyttää.

Esiselvityksessä selvitimme, mitä mahdollisuuksia ja haasteita toisiolaki tuo alueellisen tietopohjan luomiselle ja mitä yhteisen tietopohjan luomisen tapoja jatkossa olisi mahdollista hyödyntää.

Tunnistimme neljä toisistaan hieman poikkeavaa tiedonkeruutapaa (ks. alla oleva Kuva 3.). Sopiva tapa riippuu siitä, millainen alueellinen tietopohja yhdyspinnoille halutaan luoda ja miten sen tiedonkeruu halutaan toteuttaa.

Hyvinvointialueen ja kuntien tulisi sopia yhdessä alueellisen tietopohjan toteutuksesta. Yleisesti sovittavia asioita ovat muun muassa:

- Mistä tiedoista alueellinen tietopohja muodostuu? Huomioon on otettava erityisesti tiedon laatu ja sen vertailtavuus sekä ajantasaisuus.
- Kuinka usein tietojen halutaan päivittyvän?
- Mikä organisaatio toimii tietopyynnön tekijänä ja rekisterinpitäjänä? Uudesta tietopohjasta muodostuu uusi rekisteri ja sen aineiston rekisterinpitäjistä tulee sopia.
- Kuinka monta rekisterinpitäjää toisiolain alaisella aineistolla on? Jos yksi, kyseinen rekisterinpitäjä myöntää luvan. Jos useampi, Findata myöntää luvan.
- Kenellä on paras kyvykkyys käsitellä ja yhdistää tiedot?
- Onko haettava aineisto tarkkuudeltaan yksilötasoinen vai tilastotasoinen? Tilastotasoista aineistoa koskevia tietopyyntöjä voi tehdä vain Findatalle.
- Miten kustannukset jakautuvat? Veloitetaanko tietojen poiminnasta? Tietojen poiminnan kustannukset ovat suurin välitön kuluerä yhteisen tietopohjan muodostamisessa

Kuva 3. Toisiolaki alueellisen tietopohjan mahdollistajana

Yhdyspinnan toisiolain mukaisina sote-tietoina ainoastaan oman hyvinvointialueen tiedot

Jos on yhdessä sovittu, että alueellisen tietopohjaan ei tarvita muita toisiolain alaisia tietoja, kuin oman hyvinvointialueen toiminnassa syntyneitä tietoja, voi hyvinvointialue toimia uuden rekisterinkin pitäjänä. Tällä voidaan saavuttaa tiettyjä hyötyä. Kun hyvinvointialue toimii tietopyynnön tekijänä voi se yhdistää ja analysoida tiedot omassa käyttöympäristössään muita tietoja koskevan substanssilainsäädännön tai yleislainsäädännön puitteissa.

Vaihtoehto 1c: Yksilötasoinen tieto

Uusi rekisterinpitäjä	Yhdistettävät tiedot	Tiedon tarkkuus	Tietojen käsittely	Tietojen julkaisu
Hyvinvointialue	Yksi toisiolain alainen rekisteri	Yksilötasoinen	Turvallinen käyttöympäristö	Tilastotasoinen
Hyvinvointialue (HVA) toimii uuden rekisterin pitäjänä ja tietolupahakemuksen tekijänä. Uuden rekisterin pitäjän on oltava viranomainen. Tiedon käsittelijänä voi olla toinen toimija. Tiedon käsittelijöitä voi olla useita.	Yhdistetään vain yhden toisiolain alaisen rekisterinpitäjän tietoja (=yksi HVA). Hyvinvointialueen rekisterissä olevien sosiaali- ja terveys tietojen toisiolain mukaisesti käyttöä määrätään toisiolain. Kuntien rekisterissä olevien tietojen toisiolain mukaisesti käyttöä määrätään substanssilain ja yleislain.	Hyvinvointialue voi käyttää omia tietoja yksilötasoisena tietopohjallisen käyttötarkoituksen ilman tietolupaa. HVA tekee tietolupahakemuksen yksilötasoisesta tiedosta kunnille yleislain tai substanssilain puitteissa. Sen voi tehdä määrääjäksi. Poimintakuluista tulee sopia toimijoiden kesken. Voidaan sopia ettei kuluja.	Hyvinvointialue voi yhdistää ja käsitellä tiedot omassa käyttöympäristössään kunnan rekisteritietoja koskevan substanssilain puitteissa. Käsittely-ympäristöä ei määrätty, joten ei erillisen käsittely-ympäristön kuluja.	Aineisto pseudonymisoidaan tai anonymisoidaan niin, että sitä ei voi tunnistaa yksittäistä henkilöä. Muodostettava, tilastotason aineisto voidaan julkaista hyödynnettäväksi.

Kuva 4. Vaihtoehto 1c kuvattuna yksityiskohtaisesti

Jos tietolupahakemuksen/tietopyynnön tekijänä toimisikin kunta/kunnat, olisi tilanne erilainen (ks. Kuva 5. Vaihtoehto 1b). Tietolupahakemus yksilötasoisesta tietoa

varten tehtäisiin hyvinvointialueelle. Tieto tulisi yhdistää ja analysoida auditoidussa käyttöympäristössä.

Vaihtoehto 1b: Yksilötasoinen tieto

Uusi rekisterinpitäjä	Yhdistettävät tiedot	Tiedon tarkkuus	Tietojen käsittely	Tietojen julkaisu
				
Kunta	Yksi toisiolain alainen rekisteri	Yksilötasoinen	Auditoitu käyttöympäristö	Tilastotasoinen
<p>Kunta/kunnat toimivat uuden rekisterin pitäjänä ja tietolupahakemuksen tekijänä.</p> <p>Uuden rekisterin pitäjän on oltava viranomainen.</p> <p>Tiedon käsitteijänä voi olla toinen toimija.</p> <p>Tiedon käsitteijöitä voi olla useita.</p>	<p>Yhdistetään vain yhden toisiolain alaisen rekisterinpitäjän tietoja (myös HVA).</p> <p>Hyvinvointialueen rekisterissä olevien sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä määrätään toisiolain.</p> <p>Kuntien rekisterissä olevien tietojen toissijaisesta käytöstä määrätään subtanssilain ja yleislaissa.</p>	<p>Kunta/kunnat tekevät tietolupahakemuksen hyvinvointialueelle.</p> <p>Kunta/kunnat tekevät tarvittaessa tietolupahakemuksen yksilötason tiedosta muille kunnille.</p> <p>Tietolupahakemus voidaan tehdä määräajaksi.</p> <p>Poimintakuluista tulee sopia toimijoiden kesken. Voidaan sopia ettei kuluja.</p>	<p>Tietojen käsittely auditoidussa ympäristössä. Findatan Kapseli tai muut auditoidut ympäristöt (ks. Valviran toimirekisteri).</p>	<p>Anonymisoidut tai pseudonymisoidut tilastotason tiedot voidaan julkaista hyödynnettäväksi.</p> <p>Muodostettavaa tilastotasoa aineistoa ei tarvitse viedä tietoturvaliseen käyttöympäristöön sillä siitä ei voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä.</p>

Kuva 5. Vaihtoehto 1b kuvattuna yksityiskohtaisesti

Jos kunta/kunnat tai hyvinvointialue hakisi yksilötasoinen tiedon sijasta tilastotietoa, olisi tietopyyntö tehtävä Findatalle, joka tekisi tietopyynnön mukaisen tilastot ja toimittaisi ne hakijalle (Kuva 6. Vaihtoehto 2). Muodostettavaa aineistoa ei tarvitse tällöin enää viedä turvalliseen käyttöympäristöön sillä siitä ei voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä.

Vaihtoehto 2: Tilastotasoinen tieto

Uusi rekisterinpitäjä	Yhdistettävät tiedot	Tiedon tarkkuus	Tietojen käsittely	Tietojen julkaisu
				
Hyvinvointialue tai kunta	Yksi tai useita toisiolain alainen rekisteri	Tilastotasoinen	Findatan auditoitu käyttöympäristö	Tilastotasoinen
<p>Hyvinvointialue tai kunta/kunnat toimivat uuden rekisterin pitäjänä ja tietopyynnön tekijänä.</p> <p>Uuden rekisterin pitäjän on oltava viranomainen.</p> <p>Tiedon käsitteijänä voi olla toinen toimija.</p> <p>Tiedon käsitteijöitä voi olla useita.</p>	<p>Yhdistetään yhden tai useamman toisiolain alaisen rekisterinpitäjän tietoja.</p> <p>Hyvinvointialueen rekisterissä olevien sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä määrätään toisiolain.</p> <p>Kuntien rekisterissä olevien tietojen toissijaisesta käytöstä määrätään subtanssilain ja yleislaissa.</p> <p>Ajantasaiset toisiolain piiriin kuuluvat aineistot löytyvät: http://findata.fi/aineistot.</p>	<p>Tilastotasoa aineistoa koskevia tietopyyntöjä voi tehdä vain Findatalle.</p> <p>Tietopyynnön voi tehdä määräajaksi.</p> <p>Merkittävien osuuksuluista muodostuu tiedon poiminnasta (n. 2/3 kuluista).</p>	<p>Tietojen yhdistäminen ja käsittely Findatan toimivasta henkilön auditoidussa ympäristössä.</p> <p>Jos halutaan yhdistää myös muita kuin toisiolain alaisia tietoja, ne tulee mainita hakemuksessa ja toimittaa myöhemmin Findatalle.</p>	<p>Findata tekee tietopyynnön mukaiset tilastot ja toimittaa ne hakijalle. Aineisto voidaan julkaista hyödynnettäväksi.</p> <p>Muodostettavaa tilastotasoa aineistoa ei tarvitse viedä tietoturvaliseen käyttöympäristöön sillä siitä ei voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä.</p>

Kuva 6. Vaihtoehto 2 kuvattuna yksityiskohtaisesti

Tiedon yhdistämisen esimerkki opiskeluhuollon osalta. Alueellinen tietopohja voisi koostua oman hyvinvointialueen ja kuntien tiedoista. Hyvinvointialueen tuottamia tietoja voisivat olla esim. koulupsykologien ja koulukuraattorien kirjaukset. Kuntien tiedoista taas tarvittaisiin ainakin koulunkäyntitietoja. Sisällöt ja tietojen keruut tulisi sopia yhteisesti, samoin kuin uuden muodostuvan rekisterin rekisterinpitäjä sekä tietojen käsittelijät. Kustannuksista, tiedonkeruun frekvenssistä ja käsittelystä pitäisi sopia ennen tietopohjan muodostamisen aloittamista.

Yhdyspinnan sote-tietoina yhdistetään useita toisiolainalaisia rekisteritietoja

Yhdyspinnolla on mahdollista, että tiedolla johtamisen tietopohja ei ole riittävä yhdistettäessä vain oman hyvinvointialueen tietoja kuntien tietoihin. Esimerkiksi työvoimapaikallisuuden osalta on helppoa huomata, että yhdyspinnalla toimii useita organisaatioita, joille kaikille kertyy palvelukokonaisuuden johtamisen osalta olennaista tietoa. Hyvinvointialueen tietojen lisäksi toisiolaki koskee myös Kelan etuus-tietoja, jotka voivat olla myös tässä yhteydessä tarpeellisia. Jos yhdessä on sovittu, että alueellisen tietopohjaan tarvitaan yksilötasoisia toisiolainalaista tietoa muiltakin organisaatioilta kuin omalta hyvinvointialueelta, on tietojen yhdistäminen tehtävä aina auditoidussa käyttöympäristössä.

Vaihtoehto 1a: Yksilötasoinen tieto

Uusi rekisterinpitäjä	Yhdistettävät tiedot	Tiedon tarkkuus	Tietojen käsittely	Tietojen julkaisu
				
Hyvinvointialue tai kunta	Useita toisiolain alainen rekisteri	Yksilötasoinen	Auditoitu käyttöympäristö	Tilastotasoinen
<p>Hyvinvointialue tai kunta/kunnat toimivat uuden rekisterin pitäjänä ja tietolupahakemusten tekijänä.</p> <p>Uuden rekisterin pitäjän on oltava viranomainen.</p> <p>Tiedon käsittelijänä voi olla toinen toimija.</p> <p>Tiedon käsittelijöitä voi olla useita.</p>	<p>Yhdistetään useamman kuin yhden toisiolain alaisen rekisterin pitäjän aineistoja.</p> <p>Toisiolain piiriin kuuluvat sosiaali- ja terveysalan rekisteriaineistot, jotka ovat peräisin julkisista rekisterinpitäjistä, yksityisistä palveluntarjoajista tai kanta-palveluista.</p> <p>Ajantasajot toisiolain piiriin kuuluvat aineistot löytyvät: https://findata.fi/aineistot/</p>	<p>Tietolupahakemus tehdään Findatalle.</p> <p>Findata pyytää poiminnat rekisterinpitäjiltä. Käyttötarkoituksiksi sopii viranomaisen suunniteltu ja selvitystehtävä.</p> <p>Tietolupahakemusten voi tehdä määrällä jaksiksi.</p> <p>Merkittevin osuus kuluista muodostuu tiedon poiminnasta (n. 2/3 kuluista)</p>	<p>Tietojen käsittely vain auditoidussa ympäristössä. Findatan Kapseli tai muut auditoidut ympäristöt (ks. Valviran Toimi-rekisteri).</p> <p>Jos halutaan yhdistää myös muita kuin toisiolain alaisia tietoja, ne tulee mainita hakemuksessa ja toimittaa myöhemmin Findatalle.</p>	<p>Aineisto pseudonymisoidaan tai anonymisoidaan niin, että siitä ei voi tunnistaa yksittäistä henkilöä.</p> <p>Muodostettava tilastotasoinen aineisto voidaan julkaisua hyödynnettäväksi.</p>

Kuva 7. Vaihtoehto 1a kuvattuna yksityiskohtaisesti

Yllä olevassa käyttötapauksessa tietoaineistoa voidaan pyytää tietopyynnöllä myös tilastotasoisena, jolloin tiedon yhdistämisen ja käsittelyn toteuttaa Findata omassa ympäristössään. Tilastotasoinen aineiston Findata toimittaa hakijalle. Aineistoa ei tarvitse tällöin enää viedä turvalliseen käyttöympäristöön. (Kuva 6. Vaihtoehto 2).

Poikkeuksena muuhun Suomeen kaikki Uudenmaan hyvinvointialueet sekä Helsinki järjestävät alueellaan perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluja. HUS-

yhtymä järjestää erikoissairaanhoidon palvelut. Tällöin kyseessä aina tilanne, jossa toimitaan usean toisiolain mukaisen rekisterinpitäjän tietojen kanssa.

Kun tietopyyntö/tietolupahakemus on käsitelty ja tiedot anonymisoitu tai pseudonymisoitu voidaan ne julkaista hyödynnettäväksi myös muille toimijoille. Tulee muistaa, että tiedoista muodostuu aina uusi rekisteri, jonka rekisterinpitäjänä tulee olla viranomainen. Tiedon käsittelijänä voi toimia toinen toimija ja tiedon käsittelijöitä voi olla useita.

Rekisteritiedot, joita toisiolaki kirjoitushetkellä koskee

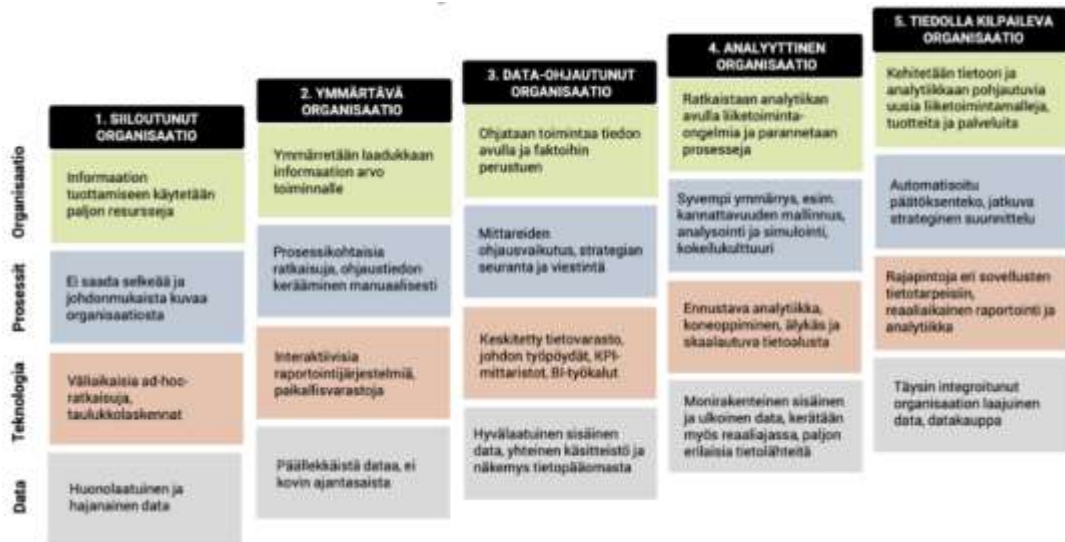
- Julkisen ja yksityisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon rekisteritiedot
- Kanta-palveluihin tallennetut tiedot
- Sosiaalietuuksien ja eläkkeiden tiedot Kansaneläkelaitokselta (KELA) ja Eläketurvakeskukselta (ETK)
- Kansalliset rekisterit ja kyselytutkimusaineistot
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- Kansaneläkelaitos (KELA)
- Eläketurvakeskus (ETK)
- Tilastokeskuksen kuolinsyirekisterin tiedot
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston Valviran, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean ja Työterveyslaitoksen sekä aluehallintovirastojen (AVI) sosiaali- ja terveydenhuollon tietoaaineistot
- Digi- ja väestöviraston (DVV) henkilöiden ja rakennusten perustiedot lain mukaisesti tarkoituksiin

Avoimen datan direktiivin potentiaaliset vaikutukset

Avoimen datan direktiivin (EU) 2019/1024 myötä tilanne helpottuu myös tiedolla johtamisen näkökulmasta sitä mukaa kun uusia tietoaaineistoja julkaistaan. Avoimen datan direktiivin tarkoituksena on edistää julkisen sektorin elinten hallussa olevan tiedon uudelleenkäyttöä kaupallisiin ja muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin. Reaaliaikaisesti päivittyvien tietojen on jatkossa oltava tietyin ehdoin saatavilla teknisen rajapinnan kautta. Myös julkisen hallinnon toimijat voivat hyödyntää näitä avoimen datan direktiivin kautta avattuja tietoaaineistoja, mikäli ne sopivat tiedolla johtamiseen.

3.3. Tietojohtamisen kypsyystaso yhdyspinnalla

Yhdyspinnoilla toimivien organisaatioiden tietojohtamisen kypsyystason voitaneen olettaa olevan hyvin eri tasoista. Kuntien välillä on eroa tietojohtamisen kypsyystasossa kuin myös kuntien ja hyvinvointialueen välillä. Pienet kunnat tarvitsevat indikaattoritietoa. Isot kunnat voivat olla kiinnostuneista hyvin erilaisista ja laajoista datamassoista oman toimintansa tueksi. Käyttäjistä riippuen tiedon hyödyntämisen kyvykkyys ja tahtotila on siis hyvin erilainen.

Kuva 8. Esimerkki julkisen organisaation Tietojohtamisen maturiteettimallista⁷

Erot yhdyspintoimijoiden tietojohtamisen kypsyystasoissa voivat johtaa samankaltaisiin haasteisiin yhdyspintoilla kuin organisaation sisällä. Jo aiemmin toteutetuissa kyselyissä on tunnistettu tarve siihen, että tiedon johtamisen prosesseja tulisi aktiivisesti kehittää kunnan ja hyvinvointialueen omissa organisaatioissa ja niiden välillä⁸. Erityiseen tarkasteluun tulisi yhdyspintoimijoiden välillä ottaa suuret eroavaisuudet kypsyystasoissa.

Kaikkien yhdyspintoimijoiden ei ole tarkoituksenmukaista tavoitella samaa tietojohtamisen kypsyystasoa ja kyvykkyyttä. Siitä huolimatta niiden pitäisi pystyä yhteisissä keskusteluissa tulkitsemaan dataa omassa organisaatiossaan sen tarpeiden mukaisesti. Kaikkien toimijoiden tulisi tästä syystä pyrkiä tavoittelemaan tiettyä tietojohtamisen vähimmäistasoa esim. ymmärtävä organisaatio (ks. Kuva 3 laatikko 2).

⁷ Lähteet: Datapohjaisen valvonnan tavoitetilakuvaukset (2021).

⁸ Lähteet: Aho, J. ja Penttilä, M. (2022).

4. Tiedolla johtamisen tilannekuva lasten-, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinnalla

4.1. Yhdyspintoja hyvinvointialueen ja kunnan välillä

Tähän lukuun on kerätty erityisesti haastattelujen ja ennakkokyselyn perusteella esille nousseita tietotarpeita lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinoilta.

Yhdyspintoja tunnistettiin seuraavista kunnan tuottamista palveluista

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen alueelta nostettiin esille varhaiskasvatus, vapaa sivistystyö, taide- ja kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut ja opiskeluhuolto kuntien palveluina, joilla on yhteyttä hyvinvointialueen palveluihin.

Elinympäristön kehittämisen alueelta nostettiin esille kaavoitus ja maankäytön suunnittelu, liikenne, joukkoliikenne sekä tietoverkkojen rakentaminen ja ylläpito. Nämä palvelut ovat osin kokonaan kuntien järjestämiä ja tuottamia, osin niitä tuottavat myös yksityiset toimijat.

Yhdyspintoja tunnistettiin seuraavista hyvinvointialueen tuottamista palveluista

Sosiaalihuollon alueella sosiaalityö, perhehoito, perhetyö, liikkumista tukevat palvelut, päihdetyö, mielenterveys, kasvatus- ja perheneuvonta, perheoikeudelliset palvelut, vammaispalvelut, lastensuojelu ja opiskeluhuollon kuraattoripalvelut ovat palveluita, jotka linkittyvät kuntien tuottamiin palveluihin.

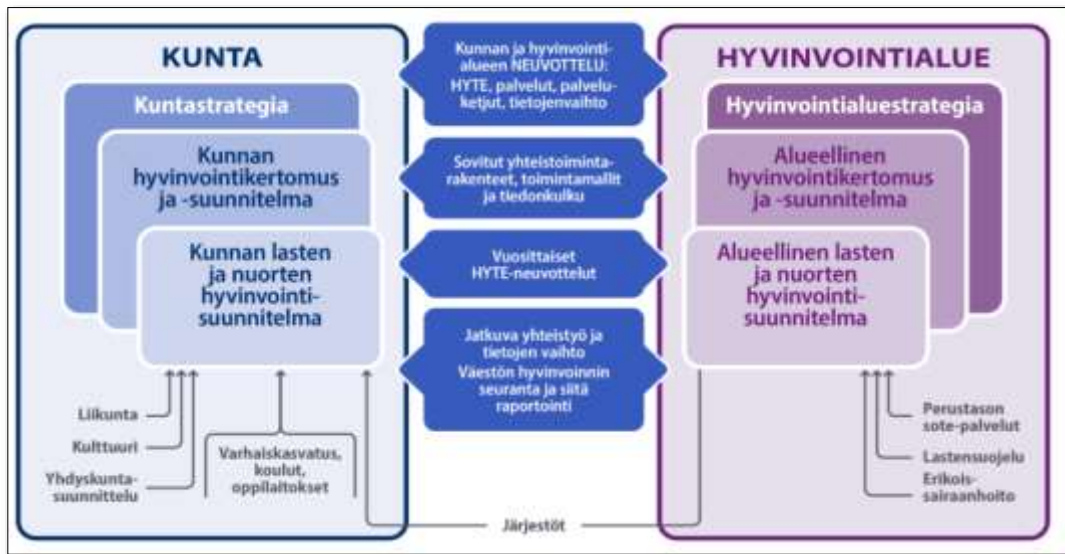
Terveydenhuollon alueella terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen, perusterveydenhuolto, terveystarkastukset, neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhuollon psykologipalvelut, päihdetyö, suun terveydenhuolto, työterveyshuolto ja opetus- ja tutkimustoiminta ovat tiiviimmin yhteydessä kuntien palvelukokonaisuuksiin.

4.2. Lainsäädännön puitteet ja reunaehdot lasten ja nuorten palveluissa⁹

Yhdyspintapalveluita tarkasteltaessa on huomioitava erityisesti lainsäädännöstä tulevat reunaehdot palveluiden järjestämiselle ja tuottamiselle sekä lainsäädännössä määritelty yhteistyö toimijoiden kesken. Tässä on esitetty esimerkinomaisesti tätä lainsäädäntökokonaisuutta opiskeluhuollon näkökulmasta. Opiskeluhuollon lakisääteisissä yhteistyövelvoitteissa, rakenteissa ja suunnitelmissa korostuu vuorovaikutukseen perustuva, dialoginen ohjaus. Opiskeluhuoltoa tehdään

⁹ Lähteet: STM (2023).

suunnitelmallisesti yhteistyössä yhdyspintojen välillä. Yhteistyössä hyödynnetään koulujen ja oppilaitosten tietoja. Seuraavat kuvat ovat STM:n infotilaisuudesta.

KUNTA	HYVINVOINTIALUE
<p>Laatii lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskevan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman.</p>	<p>Laatii lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi hyvinvointialueen toimintaa koskevan alueellisen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman.</p>
<p>Suunnitelma</p> <ul style="list-style-type: none"> • hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa • tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa • otetaan huomioon talousarviota ja -suunnitelmaa sekä kuntastrategiaa laadittaessa. • on osa kunnan hyvinvointisuunnitelmaa 	<p>Suunnitelma</p> <ul style="list-style-type: none"> • hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa • tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa • otetaan huomioon talousarviota ja -suunnitelmaa sekä palvelustrategiaa laadittaessa • on osa hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmaa

Kuva 9. Diat STM:n infotilaisuudesta 2023

4.3. Tiedonantovelvoitteita lasten nuorten ja perheiden palveluissa¹⁰

Lasten, nuorten ja perheiden palveluihin liittyviä tietoja luovutetaan mm. Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta mukaisesti. Tietoja on saatavilla Hilmo, AVOHilmo ja Sotkanet tietovarastoissa ja niitä voidaan hyödyntää indikaattoritasoisina tietoina tiedolla johtamisessa.

Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008)

- Terveyden ja hyvinvointilaitokselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tunniste-tietoineen väestöä koskevat välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon

¹⁰ Liite 2. HVA kansalliset tiedontuotantovelvoitteet

laitushoitoa ja avopalveluita sekä ensihoitoa koskevat tiedot 1 kohdan alakohdian mukaisesti a-n. Merkityksellisen tutkimuksen aineisto

- Laajempi aineisto. Annettaan pyytämättä
- Tietojen luovutus pääosin automaattisesti.
- Luovutusprosessi jatkuva/päivittäin
- Sosiaali- ja terveysministeriö

Lastensuojelulaki (417/2007) 27 a §

- Kiireellistä lastensuojelun tarpeen arviointia ja lastensuojelun asiakkuuden alkamisen määräaikaisten toteutumisen seurannan ja valvonnan kannalta välttämättömät tiedot.
- Laajempi aineisto. Annettaan pyytämättä
- Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti
- Luovutusprosessi: 1-2 kertaa vuodessa

4.4. Tiedon hyödyntämisen haasteet lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinoilla

Sosiaali- ja terveyspalveluissa hyvinvointitietoa lapsista ja nuorista tuotetaan eniten. Tuotettu tieto on asiakas-, asukas- ja potilaskohtaista tietoa, jota käytetään ensisijaisesti potilaiden hoidossa ja sote-asiakkaita koskevassa päätöksenteossa.

Haastatteluissa tunnistettiin seuraavia haasteita tiedon hyödyntämiseen lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinoilla

- Yhteisen tiedon puute ja tiedon yhteinen hyödyntäminen.
- Teknisten ratkaisujen puute tai hidas kehittyminen.
- Puutteelliset taidot tiedon hankinnassa ja hyödyntämisessä.
- Tiedon laatu. Yhteismitallisuus. Riittävä ajantasaisuus.
- Tiedon pirstaleisuus. Palveluntarjoajien tuottama tieto ei ole vertailukelpoista ja tiedot sijaitsevat eri järjestelmissä, jotka eivät keskustele keskenään.

Haastatteluiden perusteella tiedon hyödyntämisen haasteet ovat vastaavia kuin ne, joita on tunnistettu jo aiemmissa selvityksissä^{12,13}. Haasteita tuottaa niin tiedon johtaminen kuin tiedolla johtaminenkin.

4.5. Tiedon laatuun liittyviä näkemyksiä

Tiedon laatu on onnistuneen sote-palveluiden integraation suuria tietojohdamisen haasteita. Tiedon laatua voidaan arvioida eri näkökulmista. Yhtenä näkökulmana voidaan pitää tiedon yhteismitallisuutta ja tiedon ajantasaisuutta. Yhteismitallisuus on edellytys, jotta hyvinvointialueita voidaan verrata toisiinsa. Se on kansallisen tason haaste, joka näkyy niin alueellisella kuin operatiivisella/taktisella tasolla. Toimialojen sisällä tuotetut tiedot poikkeavat tuottamistavaltaan toisen toimialan tuottamista tiedoista. Kunnan tuottamalla palvelulla voi olla sama nimi, mutta sen sisältö on erilainen kuin toisen toimijan tuottama palvelu. Lähtökohtaisesti kukin toimija ja palvelualue käyttää valitsemaansa järjestelmää ja raportoi tietoja sen avulla

parhaaksi katsomallaan tavalla. Peruskunnan palvelut tulisi määritellä vastaavalla tavalla kansallisesti ja se tulisi olla yhteismitallista sote-tietojen kanssa¹¹. Tiedon yhteismitallisuus, eli semanttinen yhteen toimivuus tulisi lähteä nimenomaan yhteisestä määrittelystä ja tietomalleista.

Tiedon yhteismitallisuus parantunee uuden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyä säätelevän lain myötä vuonna 2024. Laki tulee voimaan 1.1.2024. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (HE 246/2022 vp). Asiakastietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä yhtenäistettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Käytännön esimerkkinä yhdenmukainen kirjaus siitä milloin asiakkuus alkaa ja päättyy. Käytännön tasolla lainsäädännön kautta päästään myös sosiaalihuollon palveluissa rakenteiseen kirjaamiseen. Tämä edistää myös tiedon toisiokäytön mahdollisuuksia.

Uusi laki ei ratkaise yhdyspintojen tiedolla johtamisen haasteita. Tietojen hyödyntäminen tiedolla johtamisen käyttöön on jatkossakin hankalaa. Laki koskee pelkästään sote-tietoja, ja kuntien asiakastiedot kerätään jatkossakin niillä tavoilla ja tietomalleilla, joita nytkin on käytössä. Tiedonhallintalaki pyrkii edistämään tiedon yhteen toimivuutta ja pitkällä aikavälillä tilanne kansallisesti helpottuneekin, kun yhteen toimivuusalustalle tullaan kuvaamaan lisää tietomalleja ja sanastoja. Vaikka tietoista saataisiin yhteismitallista, vie tietojen yhdistäminen edelleen paljon resursseja, eikä tieto ole riittävän ajantasaista. Tiedon ajantasaisuudesta nousee siten seuraava suuri haaste. Yhdyspintojen tiedolla johtamisessa ei päästä tiedon ajantasaiseen liikkumiseen, koska tämän mahdollistavaa lainsäädäntöpohjaa ei ole olemassa.

Hyvinvointikertomuksen puitteissa saatu tieto tuotetaan kansallisen tason johtamisen tarpeita varten. Se ei sovellu heikon ajantasaisuutensa vuoksi kovinkaan hyvin alueellisen tason päätöksentekoon muutoin, kuin strategisella tasolla. Tietojen yhdistäminen toisilain perusteella on resursseja ja aikaa vievää, eikä mahdollista riittävän ajantasaista tietoa alueellisen tason päätöksenteon tarpeisiin yhdyspinnoilla.

4.6. Tietotarpeet ja toimintamallit lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinnoilla

Haastatteluissa nousi seuraavia tietotarpeita ja toimintamalleja niin hyvinvointialueelta kuin kunnistakin:

- Yhteinen näkymä ilmiöihin. Yhteinen tilannekuva.
- Ennakointitieto ilmiöistä on tarpeellista: Ilmiöt havaitaan ensin arkityössä. Vasta kun ilmiö havaitaan, voidaan se nostaa yhteiseen tarkasteluun sovitussa rakenteissa. Nyt siis ilmiöihin päästään käsiksi vasta jälkikäteen.

¹¹ Lähteet: Aho, J. ja Penttilä, M. (2022).

- Ennakointiedon puute esimerkiksi palvelujen resursointiin. Miten nopeimmin saisi tiedon, jos lapsella alkaa mennä huonosti? Esim. vanhempien jaksamisen kriisit, usean riskitekijän perheet.

Rakenteellisen sosiaalityön avulla voidaan tunnistaa ajoissa sellaisia tekijöitä, joiden vuoksi ihmiset joutuvat turvautumaan erityispalveluihin tai heistä tulee sosiaalipalvelujen pitkäaikaisia asiakkaita. Rakenteellinen sosiaalityö havainnoi ja analysoi ilmiöitä sekä kehittää toimintatapoja, jotka vaikuttavat ihmisten sosiaaliseen hyvinvointiin. Tavoitteena on ennaltaehkäistä sosiaalisia ongelmia¹². Rakenteellisesta sosiaalityöstä säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014). Tällä hetkellä lainsäädäntö näyttää hidastavan asiakastiedon liikkumista^{13, 14}.

Tiedontarpeet ja toimintamallit hyvinvointialueen näkökulmasta

Haastatteluiden ja ennakkokyselyn perusteella tunnistettiin hyvinvointialueiden tiedontarpeita alueensa kunnille lasten, nuorten ja perheiden palveluiden osalta. Pääasiallisesti voidaan käsitellä aluekohtaisia tietoja, mutta postinumerokohtaiselle tiedolle on tarvetta tietyissä tapauksissa. Tietoja ei saada ollenkaan käyttöön, jos on usea riskitekijä tai muuttuja, ja esiintymismäärä tapauksissa on liian pieni. Työperäinen maahanmuutto jää myös usein piiloon erilaisista tietoaisteista.

Johtamistason tietotarpeina tunnistettiin mm. seuraavia

- Kaavoitus suunnitelmat, väestösuunnitelmat
- Yhteisneuvottelut palveluasumisen ja yhteisöllisen asumisen merkeissä,
- Kouluikäisten määrä ja sen ennusteet
- Yhteensovittavat matalan kynnyksen palvelut, liikennesuunnitelmat ja -ratkaisut alueella, asumiskeskittymät tulevaisuudessa
- Muu kuin sote-palvelutarjonta kunnissa
- Yhteiset palveluintegraatioiden mahdollisuudet
- Kuntien tunnistamat haasteet väestössä ja palveluissa. Esimerkiksi mikä kunta houkuttelee eniten lapsiperheitä?
- Matalan kynnyksen palvelut
- Integraatiomahdollisuuden yhdyspintapalveluissa

Kunnilta saadaan tietoja niitä pyydettyäessä. Hyvinvointialueella ei tosin ollut tietoa siitä, minkälaisia transaktiokustannuksia tämä aiheuttaa kunnille tai hyvinvointialueelle. Pääsääntöisesti kunta joutuu poimimaan tiedot käsin hyvinvointialueen tietopyynnön mukaisesti.

Hyvinvointialueen haasteet ovat samoja, joita on jo aiemmissa luvuissa käsitelty. Erittymisenä haasteena nähdään tiedon koostuminen eri tavoin ja eri tietovarastoihin

¹² Lähteet: Rakenteellinen sosiaalityö (2014).

¹³ Lähteet: Healthtech Finland (2023).

¹⁴ Lähteet: Kuntaliitto (2022).

kunnan ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kesken. Haastatteluissa kommentointiin mm. seuraavaa:

”Haasteellisin on ne kohdat, joissa yhdyspinta ei ole niin selkeästi joko kunnan tai HVA:n vastuulla. Prosessinomistaja tyypillisesti asianhallinnasta. Vaikka olisi vastuutaho kummaltakin puolelta. Yksi vastuutaho pitäisi löytyä”

Tiedontarpeet ja toimintamallit kunnan näkökulmasta

Haastatteluissa ja ennakkokyselyissä kuntien esiin nostamia tiedontarpeita:

- Hyvinvointialueilta halutaan apua ilmiöiden seurantaan ja tulkintaan
- Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvää indikaattoritietoa kuntakohtaisesti
- **Tietoa, jolla voi osoittaa ennaltaehkäisevän työn toimivuus ja vaikuttavuus**
- Tiedot resurssoinnista ja palveluiden mahdollista muutoksista alueella
- Hyvinvointityön yhteinen toteuttaminen ja johtaminen
- Kunnan toimijoiden tietoisuus palveluista ja yhteistyöstä esim. palveluohjaukseen liittyen
- Verkostojohtamisen muodot ja toteutus
- Yhteisen henkilöstöresurssin määrä yhdyspinnassa
- Kaikki toimintaan liittyvä tieto; Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin kannalta merkittävät tiedot esim. asiakasmäärien muutokset joillain asuinalueilla

Opiskeluhuollossa oli haastatteluhetkellä tulossa ajankohtainen muutos lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspinnoilla. Hyvinvointialueet vastaavat 1.1.2023 alkaen opiskeluhoitopalveluiden eli koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisestä. Tämä nousi esiin kuntien haastatteluissa, mutta sen ymmärrettiin olevan kansallisen tason asia, jonka vuoksi sitä ei tarkemmin käsitelty. Lisää tietoa muutoksesta ja ohjeita siihen on saatavissa opetushallituksen sivuilla. Asiaa on käsitelty osaksi myös luvussa ”Lainsäädännön puitteet ja reunaehdot lasten ja nuorten palveluissa”.

Opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2022/opiskelijan-tietojen-luovutus-koulutuksesta-hyvinvointialueille-112023-alkaen>

Haastatteluissa esille nousseita tiedon hyödyntämisen haasteita kunnan näkökulmasta:

- Tiedon tuottaminen, koonti ja hyödyntäminen on nykyisellään työlästä ja vie aikaresursseja.
- Yhteisen ja kaikkien helposti saatavilla olevan laadullisen tiedon tuottaminen on vaikeaa.
- Yhteistyön rakenteet. Organisaatioissa on tärkeää saada tietoa myös siitä, miten ja keneltä jatkossa tietoa saadaan uusissa rakenteissa.
- Kyselyitä ja tietoa on paljon, mutta niiden analysointiin ja hyödyntämiseen ei jää riittävästi aikaa.
- Vaikuttavuudesta saatavaa tietoa on vaikea saada.

- Tietosuoja asettaa haasteita tiedon hyödyntämiselle.
- Tieto ei ole yhteismitallista ja se on sijoittunut sirpalemaisesti eri järjestelmiin ja tietovarantoihin. Osa rekisteritiedoista ei ole ajantasaista.
- Tarvitaan kiteyttämistä ja esim. alueellista ja paikallista tiedon jatkoanalysointia.

Osa haasteista koski tiedon johtamista ja osa tiedolla johtamista. Useasti keskusteluihin nousi, että indikaattoritietoa on paljon saatavilla, mutta ei tiedetä miten sitä voi hyödyntää. Tässä toivottiin hyvinvointialueelle roolia.

4.7. Mitä haastatteluhetkellä on jo tehty yhteisen tiedolla johtamisen eteen?

Moniammatillisia yhteistyöryhmiä

Haastatteluiden perusteella yhteistyöryhmät on koettu hyväksi toimintatavaksi yhdyspintojen välillä. On kuitenkin tärkeää tietää, miksi milloinkin kokoonnutaan. Käytännön esimerkkinä haastatteluista nousi esiin kuukausittaiset yhteiset tilaisuudet, joissa kunnanjohtaja, kuntayhtymäjohtaja ja palvelujohtaja käyvät läpi lasten, nuorten ja perheiden palvelujen yhteisiä rakenteita. Myös kolmannen sektorin edustus voi olla mukana keskusteluissa. Näissä keskusteluissa on käyty läpi esimerkiksi kysymyksiä siitä, mitä palveluita voisi olla samoissa toimitiloissa ja mitä jatkossa järjestetään kuntakohtaisesti? Miten saadaan häivytettyä palvelurakenteen rajat siten, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut. Keskusteluissa edettiin nimenomaan asiakastarpeen näkökulmasta.

Hyvinvointialueen ja kuntien välisiä yhteistyöryhmiä löytyi myös kuntien sivistystoimen ja sote-toimijoiden välillä. Järjestöt ja yritykset ovat myös tulleet mukaan kehittämään yhteisiä palveluita (kohtaamispaikkatoiminta).

Kunnilla on vahva tahtotila ja pyrkimys säilyttää omat toimivat käytäntönsä ja rakenteensa. Haastateltavien mielestä asukkaiden näkökulmasta toivottavaa olisi, että nykyiset hyvät rakenteet, joissa tieto liikkuu joko sähköisesti tai suullisesti eri työryhmissä jatkuisivat ilman katkoja. Lisäksi toivotaan, että oppilashuollon tilat ovat jatkossakin koulujen yhteydessä.

Kunnat kokivat, että Kelalta saa hyvin taustatietoja väestön osalta. THL:n indikaattorit ja tietoaaineistot koettiin tarpeellisena, mutta sieltä saatava tieto on hyvin yleisellä tasolla tai käytössä liian hitaasti keräämisen jälkeen. Hyvinvointia kuvaavat indikaattoritiedot päivittyvät liian harvoin, jotta niistä olisi hyötyä tiedolla johtamiseen. Tärkeimpänä nostettiin kunnista kouluterveyskysely, jota pidettiin laadukkaana ja tärkeänä tietolähteenä.

Toteutettuja kehittämishankkeita

Hyvinvointialueet ovat toteuttaneet omia kehittämishankkeitaan yhdyspinoilla. Rahoitusinstrumenttina on ollut esimerkiksi Suomen kestävä kasvun ohjelma,

Kestävä kasvu -hanke (2022–2025). Tästä seuraavassa luvussa kattavammin (”Esimerkki: Keusoten tietojohdamisen kypsyystason nousu kehittämishankkeiden ansiosta”)

Haastattelujen perusteella sote-järjestäjien kautta toteutetut kehittämishankkeet voivat näyttäytyä kunnille toisistaan irrallisina. Hankemuotoiseen kehittämiseen toivotaan selkeyttä ja yhtenäistämistä.

Kunnissa on toiminut ja toimii erilaisia hankkeita, jotka kehittävät lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdyspintojen tiedolla johtamista. Haastatteluissa nousi esille mm. seuraavia kehittämishankkeita:

- Tampere Junior -kehitysohjelma. Kommentti haastatteluista: ”Kehitysohjelmassa kaikki hyödyntävät hyvinvointitietoa omassa työssään.”
- Palvelujärjestelmän ulkopuolelta kertyvän tiedon hyödyntämismahdollisuuksia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtamiseksi (PUHTI-hanke). Kommentti haastatteluista: ”Lisää ennakoitietoa ja nopeammin päivittyvää tietoa. Paikallistietoa, tästä PUHTI -hanke hyvä avaus.”
- Perhekeskusverkostopilotin tietopaketti. Tästä kattavammin erillisessä luvussa ”Esimerkki: Alueellinen tietopaketti”.

Esimerkki: Keusoten tietojohdamisen kypsyystason nousu kehittämishankkeiden ansiosta

Tietojohdamisen kehittämishankkeen hankehallinnoijana toimi Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä vuoden 2022 loppuun asti. Vuoden 2023 alusta hankehallinnointi siirtyi Keski-uudenmaan hyvinvointialueelle. Hankkeeseen osallistuivat vuoden 2022 aikana osatoteuttajina kaikki alueen kunnat ja muita yhteistyökumppaneita. Hankkeeseen osallistetaan kehittämisen tueksi useita työryhmiä ja hankkeessa tehdään yhteistyötä DigiFinlandin sekä eri yrityskumppaneiden kanssa. Hankkeen tietojohdamisen toimenpiteiden toteutuksesta tehtiin artikkeli¹⁵ ja konferenssipaperi. Tätä esiselvitystä varten haastattelimme myös artikkelin toista kirjoittajaa (Tuomas Hujala). Käsittelemme tässä hanketta vain tietojohdamisen näkökulmasta artikkelin ja haastattelun pohjalta huomioiden erityisesti yhdyspintojen tietojohdamisen kypsyystason.

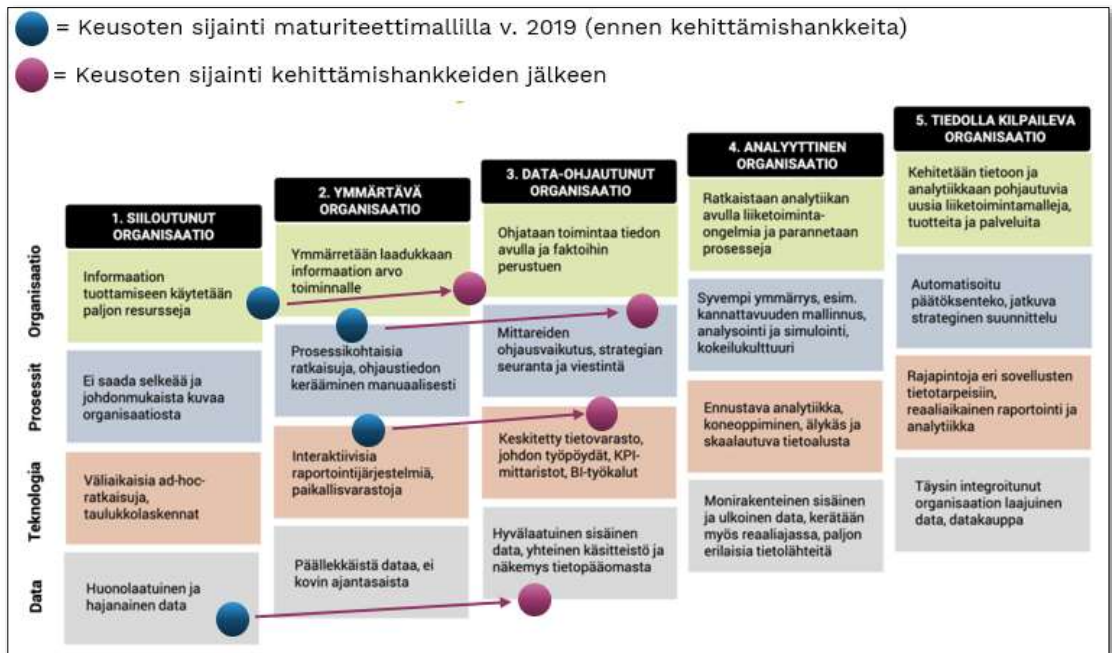
Hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet tähtäävät vaikuttavuusperusteisen järjestämisen ja palvelutuotannon toteuttamiseen erityisesti digitalisaation ja uusien toimintamallien keinoin.¹⁶ Tuotoksina on mm. moniammatillista työpajatyöskentelyä ja data-analytiikan hyödyntämistä sekä pilotointia ja palveluketjun simulointia. Kehittämishakkeen tuloksia tarkasteltaessa on tärkeää huomioida myös kuntayhtymän lukuisat

¹⁵ Lähteet: Hujala, T. ja Laihonon, H. (2023)

¹⁶ Lähteet: Kasvu-hanke, Keusote (2022).

muut kehityshankkeet sekä hankkeen toiminta-aikana toteutetut muutokset tietojärjestelmiin.

Toimenpiteillä pystyttiin nostamaan Keusoten tietojohdamisen kypsyystasoa. Keusotessa on nyt käytössä moderni tietovarastoratkaisu ja analytiikkatyökalut. Lisäksi Keusotessa toimii tiedolla johtamisen yksikkö. Muun muassa moniammatillisilla työpajoilla nostettiin organisaation tietojohdamisen ymmärrystä.

Kuva 10. Arvio Keusoten tietojohdamisen kypsyystason noususta maturiteettimallista

Esimerkki: Pirkanmaan eteläisen ja läntisen alueen perhekeskusverkostopilottin tietopaketti

Kyseessä on "Verkostojohtaminen perhekeskusverkostossa" -hankkeessa luotu indikaattoripaketti. PirSOTE-pilottihankkeen työntekijöiden kanssa on hankkeen puitteissa työstyetty lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tietopohja sekä kuntien, että hyvinvointialueen tarpeisiin.

Työ on tehty kahdeksan kunnan välillä (Vesilahti, Sastamala, Lempäälä, Pirkkala, Akaa, Nokia, Urjala, Punkalaidun, Valkeakoski). Tiedot indikaattoripakettiin on saatu avoimista lähteistä (Sotkanet, TEAviisari verkkopalvelu, Statfin, Nuorisotyön tilastopalvelu). Tietopaketin raportointi toteutettiin Microsoft Power BI -välineellä. Lisätiedot juliaana.nauha@pirha.fi.

Pirkanmaan eteläisen ja läntisen alueen
PERHEKESKUSVERKOSTOPILOTIN TIETOPAKETTI

Valitse alta haluamasi kokonaisuus kuntien väliseen vertailuun

Perheiden sosiodemografiset tekijät	Koulunkäynti ja yhteisöllisyys	Ehkäisevien ja tukevien palveluiden käyttö
Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi	Varhaiskasvatus ja koulunkäynnin tuki	Erityispalveluiden käyttö
Hyvinvointi perheissä	Kasvu ympäristön turvallisuus	Palveluiden resurssointi ja kustannukset

Siirry tästä tekemään oma kuntakohtainen raporttisi

Tietopakettien tietolähteet ja lisätiedot:
Tietopakettien tiedot ovat avoimesti saatavilla olevia tietoja. Suurin osa tiedoista on poimittu THL:n tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetistä. Tämän lisäksi tilastotietoja on poimittu THL:n TEAvisiari verkkopalvelusta, Tilastokeskuksesta sekä Suomen nuorisotyön tilastopalvelusta.
Tietopaketti on rakennettu osana Pirkanmaalla toteutettavaa perhekeskusverkostopilottia. Perhekeskusverkostopilottia koordinoivat Marja Olli (marja.oli@lempaala.fi) sekä Maria Antikainen (maria.antikainen@noidankaupunki.fi). Tietopakettien teknisestä toteutuksesta vastaa ja lisätietoja antaa Juliaana Nauha (juliaana.nauha@lempaala.fi).

Päivitetty 15.6.2022

Kuva 11. Tietopakettien etusivu (Microsoft Power BI)

“Tietopohja on hyväksytty yhteisesti laajennettavaksi maakunnan LAPE-ryhmässä ja se on saanut kannatusta myös koko alueen sivistysjohtajien parissa. Sotessa se nähdään hyväksi ja on hyväksytty Pirkanmaan hyvinvointialueen johtoryhmässä.”

-Titta Pelttari, hyvinvointijohtaja, Lempäälän kunta

5. Tiivistetyt tulokset ja jatkotoimenpide-ehdotukset

5.1. Yhteenvetoa nykytilanteesta

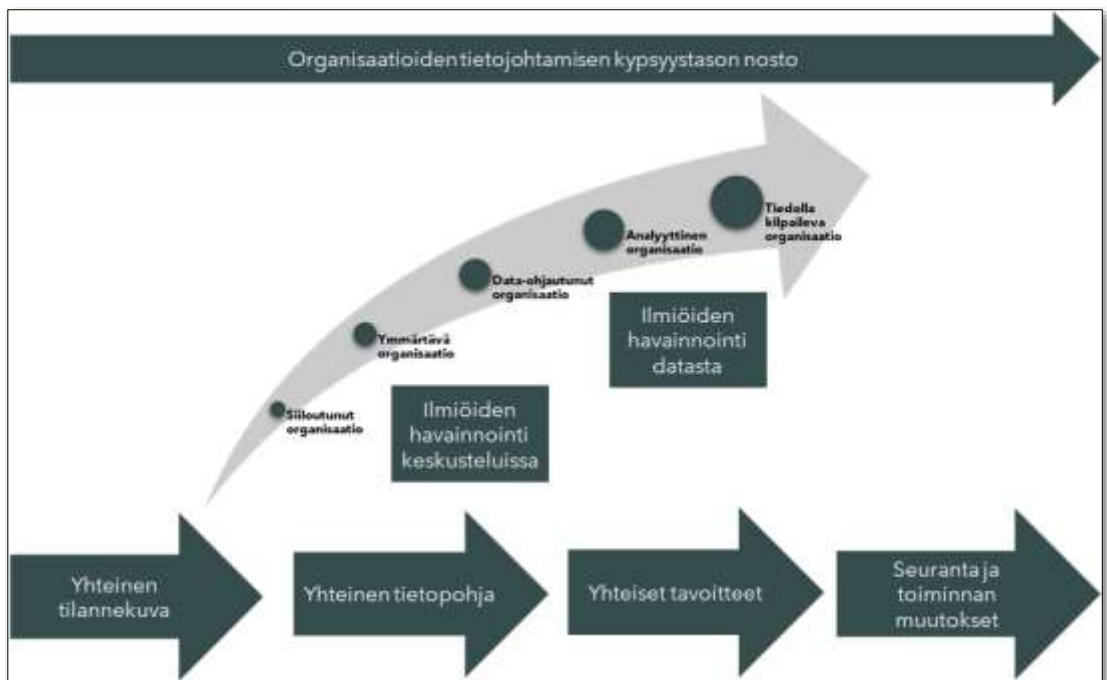
Lainsäädännön puitteissa palvelujärjestelmistä toimitettavaa tietoa ei voida juuri hyödyntää tiedolla johtamisessa. Vaikka tiedosta saataisiin yhteismitallista, niin se ei ole suurelta osin ajantasaista. Tilannekuva on muodostettava alueellisesti, kun yhteismitallista tietoa ei vielä ole kansallisella tasolla. Realistinen tavoitetilä johtamisyhteiselle tilannekuvalle lienee 3-5 vuotta.

Kunnat ja hyvinvointialueet eivät toimita toisilleen tietoa tällä hetkellä säännöllisesti tiedolla johtamisen tueksi. Kun ilmiö havaitaan, voidaan se nostaa yhteiseen monialaiseen tarkasteluun hyvinvointialueen, kuntien ja tarvittaessa kolmannen sektorin kesken. Ilmiöiden ajantasaiseen havaitsemiseen voisi apua tuoda palvelujärjestelmien ulkopuolella olevan tiedon hyödyntäminen (esim. Puhti-hanke laajennettuna). Ilmiöitä havaittaisiin ajantasaisesti alueen asukkaiden internet-käyttäytymiseen liittyvillä signaaleilla.

Kunnat toivovat, että nykyiset hyvät rakenteet, joissa tieto liikkuu joko sähköisesti tai suullisesti eri työryhmissä jatkuisivat ilman katkoja. Ihannetilä olisi, että hyvälaatuiset ja laajat tiedot olisivat kootusti hyödynnettävissä ja niitä voisi selkeästi tulkita.

5.2. Jatkotoimenpide-ehdotukset

Työssä tunnistettiin tämänhetkisen tilanteen lisäksi neljä eritasoista jatkotoimenpide-ehdotuksia yhdyspinnoilla toimiville organisaatioille sekä kansallisille toimijoille. Niitä on avattu yksityiskohtaisemmin alla.

Kuva 12. Havainnekuva jatkotoimenpiteistä kootusti

Kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspinnoilla toimivien organisaatioiden (kunta, hyvinvointialue tai muut) tietojohdamisen kypsyystasoa tulisi johdonmukaisesti nostaa.

Kaikkien yhdyspintoimijoiden ei ole tarkoituksenmukaista tavoitella samaa tietojohdamisen kypsyystasoa ja kyvykkyyttä, koska organisaatiot ovat kooltaan ja kyvykkyyksiltään sekä tiedon hyödyntämistavoiltaan erilaisia. Siitä huolimatta niiden pitäisi pystyä mm. yhteisissä keskusteluissa ymmärtämään ja tulkitsemaan dataa omassa organisaatiossaan sen tarpeiden mukaisesti. Kaikkien toimijoiden tulisi tästä syystä pyrkiä tavoittelemaan tiettyä tietojohdamisen kypsyystasoa. Päätöksentekijöiden ymmärryksen lisääminen tietojohdamisesta voisi olla luonnollinen ensimmäinen askel kohti tietojohdamista ja ymmärtävää organisaatiota (=yhdyspintaa). Tietojohdamisen arviointimallia voidaan hyödyntää eri tasoilla sekä isojen kokonaisuuksien tasolla.

Ilmiöt tulisi pystyä havainnoimaan nopeammin ja niihin tulisi pystyä puuttumaan nopeammin.

Ilmiöt nousevat haastatteluiden perusteella ensin esille arkityössä, eivät tiedon kautta. Ilmiöt havaitaan pitkälti toimijoiden välisissä ja toimijoiden omissa keskusteluissa. Yhdyspintojen tietojohdamisen kypsyystason kasvu mahdollistaisi ilmiöiden havainnoinnin datasta aiemmin, mikäli päästään yhteiseen tietopohjaan, josta myös ilmiön tarkastelua voidaan tehdä. Päätöksenteon ongelma verkostoissa on erityisesti kyvyttömyys tehdä ratkaisuja konfliktitilanteissa, koska millään yksittäisellä toimijalla ei ole päätösvaltaa muiden organisaatioiden lakisääteisiin tai itse otettuihin tehtäviin. Voidaanko olemassa olevaa vuorovaikutteisuuden perustuvaa ohjausta vahvistaa entisestään? Olennaista on, että kyseessä on prosessi, jossa jatkuvasti luodaan ja tarkennetaan käsitystä tavoitteista, mittareista ja toimenpiteistä, joilla tuloksia parannetaan. Raportointiväli vaikuttaa siihen, miten ajantasaista käytettävissä oleva tieto on. Raportointivälin lyhentäminen vaikuttaa tiedon ajantasaisuuteen, joka mahdollistaisi nopeamman tietoperäisen johtamisen tarvittaessa.

Alueellisella tasolla tulisi kehittää ensin yhteinen tilannekuva ja tietopohja. Tämän jälkeen pitäisi sopia yhteiset tavoitteet ja niiden seuranta.

Alueellisen tason tilannekuvalla ja tietopohjalla tarkoitetaan eri asiaa kuin kansallisen tason eri hyvinvointialueita vertailevilla mittareilla. Jokaisella alueella tulisi löytää omia asukkaita ja palvelutarpeita koskeva tilannekuvakokonaisuus, jonka pohjalta luodaan yhteiset tavoitteet ja niiden seuranta. Tilannekuvan ylläpidon tulisi olla jatkuvaa. Tilannekuva vaatii tietopohjan, jonka perusteella tilannekuva luodaan. Tilannekuvan pohjan muodostavat hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat. Valmiita kansallisia indikaattoreita on olemassa paljon ja niitä kannattaa hyödyntää. Sopivien indikaattorien valinta vaatii aluekohtaista asiantuntemusta organisaatioilta, jotka toimivat yhdyspinnoilla. Organisaatioiden on ymmärrettävä sekä toimintaa että kansallisten indikaattoreiden muodostumista. Mittaustietoa tulisi pystyä hyödyntämään päätöksenteossa yhdyspintatyössä. Osa mittareista/ilmiöistä edellyttää, että tietoa

on pystyttävä tuottamaan riittävän nopeasti. Olennaisen tiedon esiin nostaminen ja visualisointi helposti ymmärrettäväksi parantaisi tiedon käytettävyyttä. Suunnannäyttäjänä ja tukena voisi olla se organisaatio, jolla on yhdyspinnalla ylin kypsyyss- taso tiedolla johtamisen kyvykkyyksien suhteen. Yleensä tämä on hyvinvointialue tai jokin alueen suuremmista kunnista.

Alueellisen tietopohjan edistämiseksi olisi jatkotoimenpiteenä käytävä yhdyspinnoittain läpi sote-toiminnan (sote-toisio lain) ulkopuolella olevien tietojen hyödyntämisen lakiperusta. Haasteena erityisesti soten ulkopuolisten tietojen hyödyntämisessä on tiedolla johtamisen mahdollistavan lainsäädännön pirstaleisuus. Tämän vuoksi tietojen käyttöperusteita tulisi tarkastella tietokokonaisuuksittain ja yhdyspinnoittain mm. yleislainsäädännön ja substanssilainsäädännön kautta nimenomaan pohtien, onko tietojen hyödyntäminen johtamisessa mahdollista. Tämä tarkastelu olisi järkevää tehdä kansallisesti tai alueiden välisenä yhteistyönä.

Päätelmät

Esiselvitys avaa yhdyspintojen tiedolla johtamisen haasteita ja käytänteitä erityisesti sote-toisio lain kontekstista. Selvää on, että yhdyspintojen tiedolla johtaminen on vaiheittaisesti etenevä prosessi, jossa eri toimijoilla on sekä yhteisiä että erilaisia intressejä. Tärkeää on tunnistaa ja luoda alueellisesti yhteiset tavat toimia sekä suunnitelmallisesti lähteä kehittämään askel askeleelta tietopohjaa ja mittareita sekä organisaatioiden kyvykkyyksiä. Sote-toisio laki ei varsinaisesti tunnista yhdyspintojen johtamisen kaltaisia kokonaisuuksia, ja on ongelmallinen siksi yhdyspintojen tiedolla johtamisen näkökulmasta. Oleellista olisikin, että toisio lakia muokattaisiin huomioimaan myös yhdyspintojen tiedolla johtamisen tarpeita. Tämän raportin tarkoituksena on aloittaa keskustelua ja antaa etenemisehdotuksia toimijoille sekä tunnistaa vielä tekemättömiä asioita.

Liitteet

Liite 1. Ennakkokysely hyvinvointialueille ja kunnille

Ennakkokysely tiedolla johtamisen ryhmähaastatteluihin osallistuville

Ennakkokysely toimii pohjana ryhmähaastatteluille. Kysely ja ryhmähaastattelut ovat osa AKUSTI-foorumin hyvinvointialueiden ja kuntien yhdyspintojen johtamistietoihin liittyvää, vapaasti hyödynnettäväksi tulevaa selvitystyötä, jonka on tarkoitus valmistua joulukuun aikana.

Työssä on tarkoitus selvittää kuntien ja hyvinvointialueiden johtamistason tiedontarpeita yhdyspinnoilla. Selvityksessä huomioidaan sekä kuntien että hyvinvointialueiden tarpeet. Rajaamme tässä vaiheessa selvityksen kohteen lasten, nuorten ja perheiden palveluihin. Esiselvityksen tavoitteena on myös kuvata hyvä tapa tietojen keruun toimintamallille, kun toimitaan yhdyspintojen johtamisessa. Ennakkokyselyä kehitetään selvityksen edetessä.

Ennakkokyselyn tuloksia ei sellaisenaan julkaista.

Vastaajan henkilöllisyys ei tule ilmi. Vastaukset voivat olla suuntaa-antavia. Vastaamiseen kuluu yhteensä n. 10-15 minuuttia. Lisätietoja kyselystä/selvityksestä sampo.kononen@tamora.fi

* 1. Vastaajan organisaatio

* 2. Vastaajan organisaatio on

- Kunta
- Hyvinvointialue

Ennakkokysely tiedolla johtamisen ryhmähaastatteluihin osallistuville

Vastaajan organisaatio on kunta

Rajaus: Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

3. Valitse lasten, nuorten ja perheiden palvelut omalla vastualueellasi?

(Ikäraja 18 v)

☐ Aamu- ja iltapäivätoiminta	☐ Mielenterveyskuntoutujien terveyspalvelut
☐ Ammatillinen koulutus	☐ Museopalvelut
☐ Ensihoito	☐ Musiikkipalvelut
☐ Esiopetus	☐ Muu varhaiskasvatus
☐ Henkilökohtainen apu	☐ Nuorisopalvelut
☐ Joukkoliikenne ja muut liikkumisen palvelut	☐ Opiskeluhuollon palvelut
☐ Kansalaisopistokoulutus	☐ Perheoikeudelliset palvelut
☐ Kansanopistokoulutus	☐ Perhepäivähoito
☐ Kasvatus- ja perheneuvonta	☐ Perusopetus
☐ Kirjastopalvelut	☐ Perustason vastaanottopalvelut
☐ Kotisairaalahoido	☐ Puistot ja viheralueet
☐ Kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton palvelut	☐ Päihdekuntoutujien terveyspalvelut
☐ Kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton palvelut	☐ Päiväkotitoiminta
☐ Lapsiperheiden asumispalvelut	☐ Somaattinen erikoissairaanhoido
☐ Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö	☐ Sosiaalipäivystys
☐ Lastenpsykiatrinen ja nuorisopsykiatrinen erikoissairaanhoido	☐ Suun terveydenhuollon palvelut
☐ Lastensuojelun ammatillinen perhehoito	☐ Taiteen opetus
☐ Lastensuojelun laitospalvelu	☐ Teatteri-, tanssi- ja sirkuspalvelut
☐ Lastensuojelun perhehoito	☐ Vammaisten laitospalvelu
☐ Lastensuojelun sosiaalityö ja avohuolto	☐ Vammaisten perhehoito
☐ Liikkumista tukeva palvelut	☐ Vammaisten tehostettu palveluasuminen
☐ Liikunta- ja ulkoilupalvelut	☐ Yleisen kulttuuritoiminnan palvelut
☐ Lukiokoulutus	☐ Ympäri vuorokautiset päivystyspalvelut

Muu (täsmennä)

4. Mitä johtamistason tietotarpeita olette tunnistaneeet hyvinvointialueelta? (ts. mitä tietoa tarvitsette hyvinvointialueelta)

5. Tärkeimmät tiedontarpeet hyvinvointialueelta juuri nyt?

6. Tärkeimmät tiedontarpeet hyvinvointialueelta seuraavien vuosien aikana (1-3v)

Vastaajan organisaatio on hyvinvointialue

Rajaus: Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

7. Valitse lasten, nuorten ja perheiden palvelut omalla vastuualueellasi?

(Ikäraja 18 v)

☐ Aamu- ja iltapäivätoiminta	☐ Mielenterveyskuntoutujien terveyspalvelut
☐ Ammatillinen koulutus	☐ Museopalvelut
☐ Ensihoito	☐ Musiikkipalvelut
☐ Esiopetus	☐ Muu varhaiskasvatus
☐ Henkilökohtainen apu	☐ Nuorisopalvelut
☐ Joukkoliikenne ja muut liikkumisen palvelut	☐ Opiskeluhuollon palvelut
☐ Kansalaisopistokoulutus	☐ Perheoikeudelliset palvelut
☐ Kansanopistokoulutus	☐ Perhepäivähoito
☐ Kasvatus- ja perheneuvonta	☐ Perusopetus
☐ Kirjastopalvelut	☐ Perustason vastaanottopalvelut
☐ Kotisairaalahoido	☐ Puistot ja viheralueet
☐ Kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton palvelut	☐ Päihdekuntoutujien terveyspalvelut
☐ Kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton palvelut	☐ Päiväkotitoiminta
☐ Lapsiperheiden asumispalvelut	☐ Somaattinen erikoissairaanhoido
☐ Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö	☐ Sosiaalipäivystys
☐ Lastenpsykiatrinen ja nuorisopsykiatrinen erikoissairaanhoido	☐ Suun terveydenhuollon palvelut
☐ Lastensuojelun ammatillinen perhehoito	☐ Taiteen opetus
☐ Lastensuojelun laitospalvelu	☐ Teatteri-, tanssi- ja sirkuspalvelut
☐ Lastensuojelun perhehoito	☐ Vammaisten laitospalvelu
☐ Lastensuojelun sosiaalityö ja avohuolto	☐ Vammaisten perhehoito
☐ Liikkumista tukeva palvelut	☐ Vammaisten tehostettu palveluasuminen
☐ Liikunta- ja ulkoilupalvelut	☐ Yleisen kulttuuritoiminnan palvelut
☐ Lukiokoulutus	☐ Ympäri vuorokautiset päivystyspalvelut

Muu (täsmennä)

8. Mitä johtamistason tietotarpeita olette tunnistaneet alueenne kunnilta? (ts. mitä tietoa tarvitsette kunnilta)

9. Tärkeimmät johtamistason tiedontarpeet hyvinvointialueenne kunnilta juuri nyt?

10. Tärkeimmät johtamistason tiedontarpeet alueenne kunnilta seuraavien vuosien aikana (1-3v)

Ennakkokysely tiedolla johtamisen ryhmähaastatteluihin osallistuville

Yleisiä tiedolla johtamiseen liittyviä kysymyksiä

11. Millä tiedolla johdatte nyt omaa vastuualuettanne? (nykytila)

12. Millä tiedolla olisi mielestänne järkevää johtaa omaa vastuualuettanne? (tavoitetila)

13. Millä tiedolla haluaisitte johtaa omaa vastuualuettanne, jos kaikki maailman tieto olisi saatavilla? (ihannetila)

14. Kuka hyödyntää johtamistason tietoa organisaatiossanne ja millä tavalla?

15. Mitä esteitä/haasteita näette tiedon tuottamisen näkökulmasta?

16. Mitä esteitä/haasteita näette tiedon hyödyntämisen näkökulmasta?

Liite 2. HVA kansalliset tiedontuotantovelvoitteet

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutus sykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Aluehallintovirasto	Selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta, varautumisesta, toimenpiderekisteristä ja talouden tilasta alueellaan.	Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 13.2 § Laki pelastuslain muuttamisesta (87 §)	Laajempi aiheisto; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin automaattisesti	Sosiaali- ja terveysministeriö Sisäministeriö
Aluehallintovirasto	Tieto yksityisissä sosiaali- sekä terveyspalveluissa tehdyistä tarkastuksista, puuttellisuuksista ja niitä koskevista johtopäätöksistä. Terveystieteiden ammattihenkilöistä tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset ilmoitukset, selitykset ja selvitykset.	Laki yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain muuttamisesta (35 §) Laki yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta (18 §) Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti	Sosiaali- ja terveysministeriö
Aluehallintovirasto	Kotouttamista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen suorittamiseksi välttämättömät tiedot.	Laki kotouttamisen edistämisestä (1386/2010)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti	Sisäministeriö
Aluehallitus	Taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 121 §	Laajempi aiheisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Aluevaltuusto	Aluevaltuuston toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritetut toimenpiteet.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 30 §	Laajempi aiheisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Digi- ja väestötietovirasto	VTJ- ja suomi.fi -palveluihin liittyvät tiedot kuten VTJ-keskukseen liittyvät hakemukset, VTJ-ilmoitusliikenne, tietojen tuottaminen palvelutietovarantoon & Suomi.fi -viestit.	Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista (571/2016) 5§	Laajempi aiheisto; annetaan pyytämättä		Valtiovaraministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutus sykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Digi- ja väestötietovirasto	Henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan tarkistamista varten rangaistuslaitoksessa tai toimintayksikössä ilmoitushetkellä yli kolme kuukautta olleet henkilöt. VTJ:n ylläpitoa varten tieto lapsen huostaanotosta, lapsen huoltoa koskevasta sopimuksesta sekä henkilön yli kolme kuukautta kestävästä oleskelusta sosiaalihuollon toimintayksikössä. Tiedot syntyvistä ja kuolleista.	Asetus väestötietojärjestelmästä (128/2010) Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (661/2009)	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti Luovutus sykli: jatkuva	Valtiovarainministeriö
Digi- ja väestötietovirasto	Tuottamia palveluja sekä sen järjestämisvastuulla olevia palveluja koskevat julkiset tiedot. (Palvelutietovaranto)	Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista (571/2016) 6.1 §	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Valtiovarainministeriö
Fimea	Lääkkeiden maahantuontiin, valmistukseen, tarkastukseen, lääkejakeluun, myyntiin tai muuhun kulutukseen luovuttamiseen liittyviä tietoja ja selvityksiä.	Läkelaki (395/1987)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyinä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Fimea	Epidemian selvitystä tehdessään saamansa tiedot, jotka ovat välttämättömiä tiedonsaajina oleville viranomaisille säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.	Tartuntatautilaki (1227/2016) 24.4 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		
Fimea	Tieto biopankkiin siirretyistä diagnostisista näytteistä ja niihin liitetystä tiedoista.	Biopankkilaki (688/2012) 36 §	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutus sykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Findata	Laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot, kuten tietoluvan myöntämiseksi tarvittavat tiedot; tietoluvassa tarkoitetut tiedot niiden kokoamiseksi, yhdistelemiseksi ja esikäsittelyä varten luovuttamiseksi; tiedot sen arvioimiseksi, onko tietolupahakemuksessa tarkoitetut tiedot mahdollista anonymisoida tai 45 §:ssä tarkoitettuja tietoja mahdollista tuottaa aggregoitua tilastotietoa; aggregoidun tilastotiedon tuottamista varten tarvittavat tiedot; sekä tiettyjen valmisaineistojen koostamiseksi tarvittavat tiedot.	Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (26.4.2019/552) 36 §	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Hallintotuomioistuimien	Asian ratkaisemisessa välttämättömät tiedot ja asiakirjat.	Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 50 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyinä		Oikeusministeriö
Holhousviranomaisen	Tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen vireillä olevan asian ratkaisemiseksi.	Laki holhousvoimasta annetun lain muuttamisesta (90 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyinä		Oikeusministeriö
Hyvinvointialueen tarkastuslautakunta	Ilmoitus sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 89.1 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Hyvinvointialueen verkkosivusto	Toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 34.2 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Hyvinvointialueen verkkosivusto	Hyvinvointialueen järjestämiä palveluja sekä hyvinvointialueen toimintaa koskevat keskeiset tiedot sekä hyvinvointialueen ilmoitukset.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 113.1 § Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 114.1 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutus sykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Hyvinvointialueen verkkosivusto	Tiedot 51-53 §:n mukaisista odotusajoista.	Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta (55 §) Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 29.2 § & 40.3 § Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 16.3 §	laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Hyvinvointialueen verkkosivusto	Tunnusluvut siitä miten perusterveydenhuoltoon ja suun terveydenhuoltoon pääsyn määräaikaisten noudattaminen toteutui	Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta (55 §) Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 7 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Hyvinvointialueen verkkosivusto	Viipymättä julkaistava tieto siitä, kuinka monta valtuutettua hyvinvointialueella valitaan.	Vaalilaki (714/1998) 143 b §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Oikeusministeriö
Hyvinvointialueen verkkosivusto	Määräyksestä asiakirjojen jättämisestä on laadittava kuulutus, joka on annettava tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaaliasiamiehille ja pantava nähtäväksi viranomaisen kokoushuoneistossa.	Vaalilaki (714/1998) 34 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Oikeusministeriö
Hyvinvointialueen verkkosivusto	Aluevaalilautakunnan on viipymättä julkaistava vaalien tuloksen sisältävä pöytäkirja valitusosoituksineen seitsemän päivän ajan.	Vaalilaki (714/1998) 143 l §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Oikeusministeriö
Hätäkeskuslaitos	Tietoja alueen pelastusyksiköiden hälyttämisestä, tietoja pelastusyksiköiden suorittamista toimenpiteistä sekä tietoja alueen paloturvallisuuden valvontaa ja tarkastamista varten pitämistä valvontarekistereistä.	Laki hätäkeskustoiminnasta (692/2010) 19.1 §	laajempi aineisto; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin automaattisesti	Sisäministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutusyykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Kansaneläkelaitos	Käsiteltävänä olevan etuuden tai asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot.	Mm. Sairausvakuutuslaki (1224/2004), Laki Kelan kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista (566/2005), Työttömyysturvalaki (1290/2002)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Kansaneläkelaitos	Tietoja, jotka ovat välttämättömiä työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun järjestämiseksi työttömälle.	Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014) 11.2 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Työ- ja elinkeinoministeriö
Kansaneläkelaitos	Tilitys lain 13 luvun 8 §:ssä ja 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja työterveyshuollon kustannuksista.	Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta (15:5 §)	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Kansaneläkelaitos	Tieto jos lapsen vanhempi luovuttaa pois lapsensa adoptiolapseksi. Tieto jos lapsi on otettu lastensuojelulain nojalla huostaan, päätetty sijoittaa kiireellisesti perhehoitoon tai laitoshuoltoon tai että lapsi on muuttanut toiseen kuntaan.	Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta (15:20 §) Laki lapsilisälain muuttamisesta (16 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Kanta-palvelut	Potilasasiakirjojen alkuperäiset kappaleet sekä näiden potilasasiakirjojen luovutukseen liittyvät suostumus- ja kieltosasiakirjat.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin automaattisesti Luovutusyykli: jatkuva	
Keva	Tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämiseksi ja käsiteltävänä olevan eläkeasian ratkaisemiseksi.	Julkisten alojen eläkelaki (81/2016) 153.1 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Keva ja lain mukainen muutoksenhaakuelin	Lausunto ja muut välttämättömät tiedot eläkkeenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä, jollei hakija itse näitä toimita.	Julkisten alojen eläkelaki (81/2016)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti	Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutus sykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Maakuntavaltuusto	Aluevaalilautakunnan on viipymättä annettava luettelo valtuutetuiksi valituista ja heidän varajäsenistään maakuntavaltuustolle ja tiedotettava siitä.	Vaalilaki (714/1998) 143 I §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Oikeusministeriö
Migri	Tieto onko hakijalle myönnetty toimeentulotuesta annettussa laissa tarkoitettua toimeentulotukea. Tiedot perheen kokoajan sosiaalisesta ja terveydellisestä tilanteesta sekä DNA-typityksen perusteella annetusta lausunnosta	Laki ulkomaalaisrekisteristä (1270/1997)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti	Sisäministeriö
Migri	Oleskelulupahakemusta varten tiedot henkilön sosiaalisesta tai terveydellisestä tilasta, jotka ovat välttämättömiä tehtäessä päätöstä oleskeluluvan myöntämisestä perhesiteen perusteella.	Ulkomaalaislaki (301/2004)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti	Sisäministeriö
Muu viranomainen	Tieto salassa pidettävästä asiakirjasta.	Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta (18 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Oikeusaputoimisto	Tiedot, jotka oikeusaputoimistolle laissa säädetyn tehtävän vuoksi ovat välttämättömiä sen selvittämiseksi, onko hakija taloudellisen asemansa perusteella oikeutettu oikeusapuun ja onko hakijalla asian kattava oikeusturvavakuutus.	Laki oikeusapulain 10 §:n muuttamisesta (10 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Oikeusministeriö
Oikeusministeriö	Aluevaalilautakunnan on viipymättä annettava tieto vaalien tuloksesta oikeusministeriölle sen määräämällä tavalla.	Vaalilaki (714/1998) 143 I §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Oikeusministeriö
Pelastusopisto	Tieto pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekistereistä.	Laki pelastuslain muuttamisesta (87 §)	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sisäministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutusyykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Poliisi	Tieto epäilystä, että lapsen on kohdistunut seksuaali- tai henkeen- ja terveyteen kohdistuvana rikoksena säädetty teko. Tietoja olosuhteista, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.	Lastensuojelulaki (417/2007) 25.1 § Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta (18 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Poliisi	Tieto salassa pidettävästä asiakirjasta sekä kuolemansyyn selvittämiseksi tarpeelliset seikat.	Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta (18 §) Laki kuolemansyyn selvittämisestä (459/1973) 14 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Puolustusvoimat	Laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat.	Laki Puolustusvoimista (11.5.2007/551) 17 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		
Pääluottamusmies	Tieto jos henkilö aloittaa aktivointisuunnitelman tai monialaisen työllistymissuunnitelman mukaisen kuntouttavan työtoiminnan.	Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta (16 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Rajavartiolaitos	Virkatehtävän suorittamiseksi tietoja ja asiakirjoja.	Laki henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa (639/2019) 19 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		
Samu	Käsiteltävänä olevan etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot.	Sairausvakuutuslaki (1224/2004), Laki Kelan kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista (566/2005), Lapsilisälaki (796/1992), Sotilasavustuslaki (781/1993), Äitiysavustuslaki (477/1993)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Sisäministeriö	Investointisuunnitelma ja sitä koskeva esitys. Korjattu investointisuunnitelmaa koskeva esitys sekä hyväksymättä jätetyn osasuunnitelman korvaava esitys.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 16.2 § Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 26.1 §, 26.5 §, 26.6 §	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Sisäministeriö	Selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Lisäksi tieto pelastustoimen voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä.	Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 13.2 § Laki pelastuslain muuttamisesta (87 §)	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö Sisäministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutus sykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottava yksityinen palveluntuottaja	Asiakkaan palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömiä asiakas- ja potilastietoja.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 58.4 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö	Investointisuunnitelma ja sitä koskeva esitys. Korjattu investointisuunnitelmaa koskeva esitys sekä hyväksymättä jätetyn osasuunnitelman korvaava esitys.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 16.2 § Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 26.1 §, 26.5 §, 26.6 §	Laajempi aiheisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö	Tarvittavat tiedot lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi.	Työterveyshuoltolaki (1383/2001) Tartuntatautilaki (1227/2016) Adoptiolaki (22/2012)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö	Selvitys hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ja hyvinvointialueen talouden tilasta.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 29.2 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen keskusviranomainen	Salassa pidettäviä tietoja, jonka se saisi sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 18 §:n 1 momentin mukaan antaa Suomen tuomioistuimelle tai muulle viranomaiselle.	Laki aikuisten kansainvälisestä suojelusta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta (9 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Oikeusministeriö
Syyttäväviranomainen	Tieto salassa pidettävästä asiakirjasta.	Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta (18 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Säteilyturvakeskus	Säteilyturvakyksellä on tämän lain noudattamisen valvontaa varten oikeussaadat salassapitosäännösten estämättä toimintaa harjoittavalta valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja ja henkilötietojen osalta välttämättömiä tietoja	Säteilylaki (859/2018) 20 luku 176 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutusyykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Tapaturmavakuutuksen muutoksenhakulautakunta	Tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista varten.	Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015) 252.1 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Tarkastaja (valvontaviranomainen)	Kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 46.2 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Tarkastuslautakunta	Tarpeelliset tiedot	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 129.1 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	<p>Potilasta ja asiakasta koskevat tiedot hoitoon liittyvien infektioiden diagnooseista ja aiheuttajista sekä tartunnan kulkuun vaikuttaneista tekijöistä.</p> <p>Tieto harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien epidemiasta ja epidemiaepäilystä</p> <p>Epidemian havaitsemiseen, syyn selvittämiseen ja tartunnan jäljittämiseen tarvittavat tiedot sekä mainitussa tarkoituksessa käsitellä tartuntatautiin sairastuneiden</p> <p>Tartuntatauti-ilmoitus toteamastaan yleisvaarallisen ja valvottavan tartuntataudin sekä muiden tartuntatautien ilmoittavista mikrobilöydöksistä ja mikrobien lääkeherkkyyksistä ja muiden henkilöiden niille antamia tietoja</p> <p>Tartuntatauti-ilmoitus toteamastaan yleisvaarallisen ja valvottavan tartuntataudin sekä muiden tartuntatautien ilmoittavista mikrobilöydöksistä ja mikrobien lääkeherkkyyksistä</p>	Tartuntatautilaki (1227/2016)	Laajempi aiheisto; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti (lomake) Luovutusyykli: jatkuva	Sosiaali- ja terveysministeriö

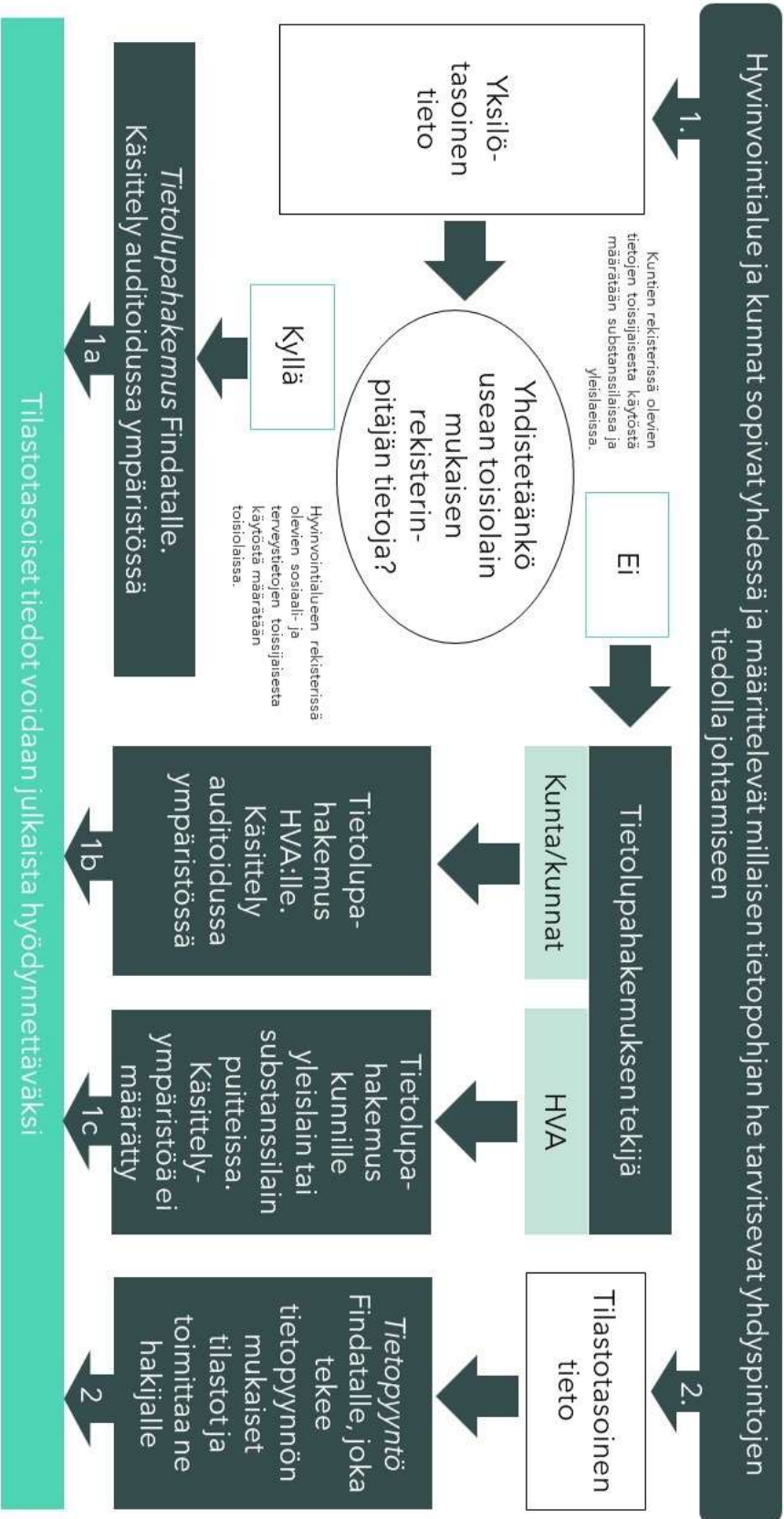
Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutusrytmi	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	Terveyden ja hyvinvointilaitokselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tunnistetietoineen väestöä koskevat välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon laitoshoidon ja avopalveluita sekä ensihoitoa koskevat tiedot 1 kohdan alakohdient mukaisesti a-n Merkityksellisen tutkimuksen aineisto	Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008)	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin automaattisesti Luovutusrytmi: jatkuva/päivittäin	Sosiaali- ja terveysministeriö
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	Kiireellistä lastensuojelun tarpeen arviointia ja lastensuojelun asiakkuuden alkamisen määräaikaisten toteutumisen seurannan ja valvonnan kannalta välttämättömät tiedot.	Lastensuojelulaki (417/2007) 27 a §	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti Luovutusrytmi: 1-2 kertaa vuodessa	Sosiaali- ja terveysministeriö
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	Selvitys HVA:n sosiaali- ja terveydenhuollon ja HVA:n talouden tilasta.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 29.2 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
TE-toimisto	Käsittelyä varten ratkaisemiseksi tai kotouttamista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen suorittamiseksi sekä aktiivisuussuunnitelman laatimiseksi välttämättömät tiedot.	Laki kotouttamisen edistämisestä (1386/2010) Työttömyysturvalaki (1290/2002) Laki kuntouttavasta työtoiminnasta (2.3.2001/189) 5 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyinä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti	Sisäministeriö Sosiaali- ja terveysministeriö
Tilastokeskus	Tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.	Tilastolaki (23.4.2004/280) 14 §	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Valtiovarainministeriö
Tilintarkastaja	Tarpeelliset tiedot	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 129.1 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Tuomioistuimien	Tieto salassa pidettävästä asiakirjasta Tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen vireillä olevan asian ratkaisemiseksi, ja holhousviranomaiselle lisäksi ne tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen vieraassa valtiossa vireillä olevan aikuisen tai lapsen suojelua koskevan asian ratkaisemiseksi	Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta (18 §) Laki holhousvoimasta annetun lain muuttamisesta (90 §)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyinä		Sosiaali- ja terveysministeriö Oikeusministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutusyksiö	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Työterveyslaitos	On oikeus saada tarvittavia tietoja työterveyshuollon toteuttamisesta huolehtivilta terveydenhuollon toimintayksiköiltä ja terveydenhuollon ammattihenkilöiltä	Työterveyshuoltolaki (21.12.2001/1383) 4 luku 20 §	Yhteenveto; annetaan pyydettyä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Työttömyyskassa	Käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten sosiaaliturvaa koskevien tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot.	Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (13:1 §) HE 56/2021 vp.	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Työttömyysturvan muutoksen hakulautakunta	Käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten sosiaaliturvan tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot	Työttömyysturvalaki (1290/2002) 13:1.1 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Vakuutuslaitos	Tiedot työntekijän työstä, ansioista, etuuksista sekä terveydenhuollon ammattihenkilöiden lausunnot ja muut tiedot potilaan terveydestä ja hoidosta.	Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015) 252 § 1 ja 3 kohta	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Vakuutuslaitos	Välttämättömät tiedot hoitokäynneistä	Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015) 41.1 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Vakuutusyhtiöt ja vakuutuslaitos	Tiedot potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta sekä työntekijän työstä, ansioista ja etuuksista vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista varten. Lausunnot ja muita tietoja potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta	Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015), Liikennevakuutuslaki (460/2016)	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti	Sosiaali- ja terveysministeriö
Valmiuskeskus	Valmiuskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä yhteistyöalueensa hyvinvointialueilta tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät palvelujärjestelmän toimintaa ja kuormitusta, henkilöstö- ja materiaaliressusseja ja tukipalveluiden toimintaa kuvaavat tiedot. Luovutettavat tiedot eivät saa sisältää henkilötietoja.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 7 luku 51 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtiokonttori	Lain nojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 120.2 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti (linkin kautta)	Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutusyksi	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Valtiokonttori	Talousarvio ja -suunnitelma, tilinpäätös-, osavuosisikaus- ja palveluiden kustannustiedot sekä muualla laissa tai lainojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 120.2 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin manuaalisesti (linkin kautta)	Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus	Tutkimuskeskuksen tehtävien kannalta tarpeelliset tiedot.	Laki valtion taloudellisesta tutkimuskeskuksesta (27/1990) 4 §	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Valtiovarainministeriö
Valtiovarainministeriö	Investointisuunnitelma ja sitä koskeva esitys. Korjattu investointisuunnitelmaa koskeva esitys sekä hyväksymättä jätetyn osasuunnitelman korvaava esitys.	Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 16.2 § Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 26.1 §, 26.5 §, 26.6 §	Yhteenveto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Valvira	Käyttöympäristöjen valvontaa varten välttämättömät tiedot sekä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.	Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019) 32 § Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) 40 §	Yhteenveto; annetaan pyynnöstä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Valvira	Tietoja terveydenhuoltolain mukaisen valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten.	Terveydensuojelulaki (763/1994) 47.2 §	Yhteenveto; annetaan pyynnöstä	Tietojen luovutus tapahtuu pääosin automaattisesti	Sosiaali- ja terveysministeriö
Valvira	Valvontaa tai muiden adoptiolaisissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.	Adoptiolaki (22/2012) 91.1 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyydettyäessä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Valvira	Laissa virastolle säädettyjen lupahallinto-, ohjaus- ja valvontatehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien valvontaa varten välttämättömät tiedot sekä tietojärjestelmien vaatimusten täyttymiseen liittyvät poikkeamat.	Laki sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta (669/2008) 6 § Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007) 20 g § Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007) 19 i §	Laajempi aineisto; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedonsaaja	Tiedot: tiivistetty	Säädös	Tietotyyppi	Luovutustapa (manuaalinen/automaattinen) Luovutus sykli	Ministeriö (toimialasta vastaava)
Valvira	Tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.	Laki sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 2 ja 6 §:n muuttamisesta (6 §)	Yhteenveto; annetaan pyynnöstä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Valvontaviranomainen	Palveluntuottajan tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneet asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat ja puutteet.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 44.2 §	Yksittäiset tiedot; annetaan pyytämättä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Valvontaviranomainen	Tarkastuskertomukset, jotka koskevat hyvinvointialueelle palveluja tuottavan palveluntuottajan tai tämän alihankkijan toimintaa.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (512/2021) 6 luku 44.2 §	Yhteenveto; annetaan pyynnöstä		Sosiaali- ja terveysministeriö
Verohallinto	Verotusta varten tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot kiinteistöistä, niillä olevista rakennuksista, maapohjan ja rakennusten ominaisuuksista, kaavoituksesta ja omistajista. Lisäksi hallussaan olevat tiedot myöntämistään elinkeino-, työllistämisen- ja niihin verrattavista tuista ja avustuksista sekä niiden saajista ja maksetuista määristä.	Laki verotusmenettelystä (1558/1995) 18.6 §	Laajempi aihe; annetaan pyytämättä		Valtiovarainministeriö
Verohallinto	Verotusta varten tarpeelliset tiedot verovelvolliselle annetusta lainasta, sen käyttötarkoituksesta, pääomasta sekä lainasta maksetusta korosta. Lisäksi luottamushenkilömaksun saajan on toimitettava tarpeelliset tiedot niistä maksuista, jotka verovelvollinen on itse suoraan maksanut maksun saajalle.	Laki verotusmenettelystä (1558/1995) 16 §	Laajempi aihe; annetaan pyytämättä		Valtiovarainministeriö
Verohallinto	Tiedot, jotka saattavat olla tarpeen verotusta tai muutoksenhakua varten ja jotka selviävät viranomaisen tai muun julkisyhteisön hallussa olevista asiakirjoista tai muutoin ovat tämän tiedossa, jos tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta lain mukaan ei saa todistaa.	Laki verotusmenettelystä (1558/1995) 20 §	Laajempi aihe; annetaan pyynnöstä		Valtiovarainministeriö

Liite 3. Prosessikuvaus toisiolain hyödyntämisestä

Lähteet

Aho, J. ja Penttilä, M. (2022). Kuntien ja hyvinvointialueiden lapsibudjetointi ja totematietojen seuranta sekä raportointi. Selvityshenkilöiden raportti. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:55 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-224-6>

Datapohjaisen valvonnan tavoitetilakuvaus (2021). Kuvaus datapohjaisen valvonnan tavoitetilasta. Sote-uudistus. Toivo-ohjelma 12/2021 <https://www.valvira.fi/-/kuvaus-datapohjaisen-valvonnan-tavoitetilasta-antaa-suuntaa-valvonnan-kehitystyolle>

Healthtech Finland (2023). Sosiaali- ja terveydenhuollon potilastiedot saatava paremmin käyttöön hyvinvointialueilla. Healthtech Finland. Blogikirjoitus 11.1.2023 <https://healthtech.teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/blogi/sosiaali-ja-terveydenhuollon-potilastiedot-saatava-paremmen-kayttoon>

Hujala, T. ja Laihonon, H. (2023). Knowledge management in a regional integrated health and social care system. *Journal of Integrated Care*, Vol. 31 No. 5, pp. 15-28. <https://doi.org/10.1108/JICA-06-2022-0032>

Kasvu-hanke, Keusote (2022). Suomen kestävän kasvun ohjelma, Kestävä kasvu -hanke, Keski-Uudenmaan hyvinvointialue. Luettu 8.2.2023 <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/suomen-kestavan-kasvun-ohjelma-kestava-kasvu-hanke-keski-uudenmaan-hyvinvointialue>

Kuntaliitto (2022). Miksi sosiaali- ja terveystaluiden saaminen kestää? – Suostumusviidakosta siirryttävä asiakaslähtöisiin palveluihin. Kuntaliitto blogikirjoitus 23.3.2022 <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2022/miksi-sosiaali-ja-terveystaluiden-saaminen-kesta-suostumusviidakosta-siirryttava>

Leskelä R., Haavisto, I., Jääskeläinen, A., Sillanpää, V., Helander, N., Laasonen, V., Ranta, T. & Torkki, P. (2019). Tietojohtaminen ja sen kehittäminen: tietojohtamisen arviointimalli ja suosituksia maakuntavalmistelun pohjalta. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:42 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-754-3>

Leskelä, R., Pitkänen, L., Tolkki, H., Torkki, P. & Valtakari, M. (2020). Reittiopas vaikuttavuuteen. Vaikuttavuusperustainen ohjaus sote- ja työllisyyspalveluissa. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:1 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-820-5>

Rakenteellinen sosiaalityö (2014). Sosiaali- ja terveysministeriö. Luettu 7.2.2023 <https://stm.fi/rakenteellinen-sosiaalityo>

STM (2023). Opiskeluhuollon lakisääteiset yhteistyövelvoitteet, rakenteet ja suunnitelmat. Opiskeluhuoltoa yhteistyössä - infotilaisuus 23.1.2023 <https://stm.fi/tapah-tumat/2023-01-23/opiskeluhuoltoa-yhteistyossa-infotilaisuus-hyvinvointialueen-ja-koulutuksen-jarjestajan-johdolle>

Suosituksia kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön johtamiseen (2022). Suosituksia kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön johtamiseen. Kuntaliitto 2/2022
<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2022/kuntaliitolta-suosituksia-hyvinvointi-alueiden-ja-kuntien-yhteistyon-johtamiseen>